

vergadering **C15 – OND2**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 6 oktober 2011

INHOUD

Interpellatie van de heer Ward Kennes tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de interfederalisering van het CGKR en de piste om een eigen Vlaams centrum op te richten	
- 215 (2010-2011)	3
Met redenen omklede moties	10
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opstart van een tweetalige kleuterschool in Schaarbeek	
- 2622 (2010-2011)	10
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het scheiden van jongens en meisjes in de klas	
- 2673 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Goedele Vermeiren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het apart lesgeven aan jongens en meisjes	
- 65 (2011-2012)	14
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het bevorderen van het leesplezier in het basisonderwijs	
- 2696 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van de heer Lieven Dehandschutter tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over klasbibliotheken	
- 2719 (2010-2011)	20
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de school voor hoogsensitieven - 2722 (2010-2011)	26
Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de daling van het aantal jongeren met een leercontract	
- 2752 (2010-2011)	27
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de studiekeuze van studenten in relatie tot de arbeidsmarkt	
- 2757 (2010-2011)	31

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert

Interpellatie van de heer Ward Kennes tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de interfederalisering van het CGKR en de piste om een eigen Vlaams centrum op te richten - 215 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, ik wil mijn interpellatie als volgt opbouwen: eerst kijken naar het regeerakkoord, dan naar de polemiek die eind augustus daarover op verschillende plaatsen en in verschillende gremia, vooral in de media maar ook elders, is gevoerd, dan kijken naar de internationale context waarin zo'n instituut moet functioneren en wat de standaarden zijn die internationaal worden aangehouden, en ten slotte stel ik mijn vragen.

Het Vlaams regeerakkoord zegt: "Om tegemoet te komen aan onze Europese en decretale verplichtingen nemen we de onderhandelingen met betrekking tot de interfederalisering van het Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding (CGKR) opnieuw op. (...) Als deze onderhandelingen een jaar na het aantreden van de Vlaamse Regering niet tot een ondertekend samenwerkingsakkoord leiden, zal de Vlaamse Regering, binnen haar budgetten, de nodige maatregelen treffen."

Dat was een heel duidelijk programma bij het begin. We begrijpen dat de val van de Federale Regering, de vorming van een nieuwe regering en het lange aanslepen daarvan een en ander hebben bemoeilijkt en dat dit dus niet op conto van de Vlaamse Regering kan worden geschreven: je hebt een partner nodig om dergelijke zaken te bespreken. Ik heb daar dus alle begrip voor. Door de omstandigheden moet dat jaar verlengd worden. Maar de vraag blijft: hoe zullen we omgaan met de interfederalisering en wanneer zal Vlaanderen, als er toch geen schot in zou komen, dan eindelijk wel een stap zetten? En vooral: welke vormen zal dit aannemen?

Wat dat laatste betreft, moeten we kijken naar de vele ideeën en voorstellen die de voorbije weken werden gelanceerd. Er werd gesproken over politisering. Daarbij werd onduidelijkheid geschapen. Het bestuderen, verdedigen en promoten van de mensenrechten is een politiek agendapunt en moet een politiek agendapunt zijn. Het is terecht dat men daar werk van maakt. Dat is absoluut een politieke opdracht. Daarover mag het niet gaan. Het moet gaan over de samenstelling van de organen. Dan werd de discussie gevoerd of de mensen moeten worden aangesteld door de regering, of moet dat gebeuren door een parlement? Men stelde toen dat het geen politici, geen politiek benoemden mochten zijn. Ook daar creëert men onduidelijkheid. Ik kan onderschrijven dat het geen politici mogen zijn. Maar als het gaat over mensen die niet vanuit een politiek orgaan zoals een parlement zouden mogen worden benoemd, zullen we in een eigenaardige situatie terechtkomen.

Heel wat ideeën werden gelanceerd. De Vlaamse ministers Geert Bourgeois – uitgebreider – en Pascal Smet hebben in de media hun mening gezegd over een aantal ideeën en voorstellen. Heel recent heeft de heer Hervé Hasquin daarover straffe uitspraken gedaan. Hoewel hij vroeger voorzitter was van de raad van bestuur, hekelt hij het gebrek aan pluralisme bij het personeel. Hij ging zelfs zover dat hij sprak van 'integristen'.

Deze zaken maken dat, als we spreken over interfederalisering, het over meer moet gaan dan enkel en alleen het feit dat nu ook een deelstaatregering een rol speelt in het aanstellen van mensen, waar dat vroeger enkel gebeurde vanuit de Federale Regering. We moeten verder kijken, we moeten een aantal andere problemen aanpakken. We moeten vanuit Vlaanderen van deze discussies gebruikmaken om dat debat te voeren en er onze stempel op te drukken.

We moeten ook bekijken hoe dit internationaalrechtelijk moet worden georganiseerd. Zijn er afspraken gemaakt binnen de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties? Er wordt

verwezen naar de Principes van Parijs. Daar werd duidelijk gezegd dat het moet gaan om een onafhankelijke en pluralistische instelling. Er wordt dan verwezen naar mensen die vanuit ngo's worden afgevaardigd, naar vertegenwoordigers van de filosofische en religieuze gedachtestromingen, naar universiteiten en naar gekwalificeerde experts. Ook het parlement wordt expliciet genoemd. Er wordt ook verwezen naar de mogelijke bijkomende categorie van de overheidsdepartementen. Maar dan staat erbij dat indien die zouden worden aangeduid vanuit de kant van de regering of de administratie, deze mensen in geval van deliberatie enkel een adviserende en niet een beslissende stem mogen hebben. Het parlement wordt wel expliciet genoemd als een van de instellingen die mee de samenstelling kunnen bepalen van een mensenrechteninstituut.

Op dit moment zijn er in Europa maar een beperkt aantal instituten met de A-status, die dus helemaal voldoen aan al die regels. Omdat de rol van de Federale Regering te zwaar doorweegt, heeft het Belgisch instituut een B-status. Als we het over een interfederalisering hebben, moet Vlaanderen de ambitie hebben voor een instelling met een A-status te pleiten. We moeten die regeling bijsturen. Indien Vlaanderen in de toekomst een inbreng kan hebben, moet die uit het Vlaams Parlement en niet uit de Vlaamse Regering komen. Dit is een belangrijk aandachtspunt.

Minister, wat is de stand van zaken in de onderhandelingen over de interfederalisatie van het CGKR? Aan welke voorwaarden moet de hervorming van het federale centrum volgens de Vlaamse Regering voldoen? Acht u een interfederaal centrum met twee kamers en cobeheer voldoende als alternatief voor de huidige werking van het centrum? Bent u voorstander van een interfederaal centrum of veeleer van een eigen Vlaams centrum met, zoals gedurende de afgelopen weken is bepleit, een strikt apolitiek karakter? Welke stappen zal de Vlaamse Regering met betrekking tot dit dossier tijdens deze zittingsperiode nog zetten?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, de heer Dewinter had over dit onderwerp ook een interpellatieverzoek ingediend. Aangezien hij er vandaag niet kan zijn, zal ik in zijn plaats het woord nemen.

Het zal niemand verwonderen dat ik het woord neem. Tijdens de besprekingen van het ontwerp van decreet betreffende de gelijke kansen, nu ongeveer vier jaar geleden, heb ik al vragen gesteld over de interfederalisering van het CGKR. Ik heb me daar steeds smalend over uitgelaten, en ik ben toen uitgelachen.

Ondertussen geven de feiten me echter gelijk. Een interfederaal centrum werkt niet. We slagen er zelfs niet in een interfederaal centrum op te richten. Minister Milquet heeft dit steeds tegengewerkt. De Vlaamse minister heeft toen verklaard dat hij zijn niet-bedreigende charmes tegenover haar zou gebruiken. We hebben daar toen nog om gelachen. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

De Federale Regering is toen gevallen. Blijkbaar zijn de charmes van de minister toch bedreigend. Ze hebben in elk geval niet gewerkt. Minister Milquet is 'mevrouw Non' en zal steeds 'non' blijven zeggen.

Het is bekend dat we ook nooit voorstander zijn geweest van een Vlaams centrum. We vrezen immers dat een Vlaams centrum, net als het federaal centrum, een gepolitiseerde gedachtepolitie zou worden. Dit blijkt overigens ook uit de verklaringen van de heer Hasquin, die nu zelf stelt dat het om een gedachtepolitie gaat en dat te veel personeelsleden het CGKR als de inquisitie van het politiek correct denken beschouwen. De gedachten zijn er nu minder vrij dan dertig jaar geleden. Zelfs mevrouw Brems van Groen! heeft verklaard dat we van dat gepolitiseerd centrum af moeten. Voor het overige ben ik het niet met haar eens.

Minister, wat is nu het plan van de Vlaamse Regering? U hebt tijdens de besprekingen van de beleidsbrieven steeds verklaard dat u voor een interfederaal centrum zou kiezen. De heer De Witte heeft in een artikel verklaard dat de Vlaamse Regering in de eerste plaats voor een interfederaal orgaan kiest en dat een eigen Vlaamse instelling het plan B is. Minister Bourgeois heeft in een ander krantenartikel dan weer voor een Vlaams centrum gepleit. Het is onduidelijk wat de Vlaamse Regering nu in feite wil.

Als de Vlaamse Regering voor een Vlaams centrum zou kiezen, is de vraag welk centrum ze dan wil. Gaat het om een kopie van het federaal centrum? Daar zouden we in elk geval niet akkoord mee gaan.

Is het kostenplaatje al vastgesteld? Welke kosten zijn met een Vlaams centrum of met een interfederaal centrum verbonden?

Hoe zouden de dertien bestaande meldpunten die ten gevolge van het decreet zijn opgericht, zich verhouden tot een nog op te richten Vlaams centrum?

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Voorzitter, aangezien ik me grotendeels in de interpellatie van de heer Kennes kan vinden, zal ik me tot een aantal concrete vragen beperken. Ik had hierover zelf een vraag om uitleg ingediend. Aangezien de heer Kennes met enige haast een interpellatieverzoek heeft ingediend, is die vraag om uitleg afgewezen.

Minister, de N-VA is van mening dat we op korte termijn een kerntakendebat moeten voeren. Acht u dat mogelijk en nodig? Volgens ons houdt het CGKR zich te veel bezig met zaken waarmee het zich niet bezig moet houden en niet voldoende met zaken waarmee het zich wel bezig moet houden. De voorbije weken hebben een aantal concrete voorbeelden dit benadrukt.

De interfederale oplossing waar op middellange termijn naar wordt gestreefd, zien we op zich wel zitten. Indien dit zou blijven aanslepen, wat steeds meer het geval lijkt, zouden we, zoals mevrouw Van Steenberge heeft gesteld, misschien wel beter een Vlaams centrum oprichten. Dit staat trouwens ook in het Vlaams regeerakkoord.

De samenstelling van een Vlaams centrum is een heel andere zaak. In het recente verleden heeft onder meer mevrouw Brems het nodig geacht ons te kapittelen. Groen! is echter bijzonder slecht geplaatst om dat te doen. Wij zitten niet in de raad van bestuur, maar Groen! zit daar wel. De N-VA heeft de handen vrij. We zullen afwachten hoe de situatie zal evolueren en dan zien of politici al dan niet in een Vlaams of interfederaal centrum zouden moeten zitten.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, ik heb eigenlijk een vraag voor minister Bourgeois, maar u zult me vanuit uw bevoegdheid voor Gelijke Kansen ook wel kunnen antwoorden. Het CGKR staat al een hele tijd ter discussie, ook in het licht van de Principes van Parijs inzake de mensenrechten. We moeten ons daar vragen bij stellen.

Ik vraag me af of een Vlaams centrum ten goede zou komen aan de werking van het centrum. Ik denk van niet. We moeten eerder investeren in een versterking van het huidige CGKR. Dat hangt natuurlijk af van het takenpakket. Misschien verandert dat na de overdracht van bevoegdheden. We moeten de politisering ook eens onder de loep nemen.

Door er een Vlaams centrum van te maken, zouden we ervaring en expertise verliezen. Trouwens, waar gaan we het geld halen in deze tijden van besparingen? Het gaat ook meer kosten, zijn we daartoe bereid? We moeten ons concentreren op het inhoudelijke aspect, op het takenpakket en de samenstelling van het CGKR bespreken. Dat is belangrijker dan de vraag naar een Vlaams of een interfederaal centrum. Ik ben benieuwd naar het standpunt van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik ben het grotendeels eens met de vraag van de interpellant. We moeten hier duidelijkheid creëren over het standpunt van de Vlaamse Regering. Voor ons is een Vlaams centrum absoluut geen optie. We zijn voorstander van de interfederalisering. We zijn het eens met de heer De Witte dat de expertise zou versplinteren en dat het duurder zou worden. Het zou onzinnig zijn om de kwestie van de universele mensenrechten naar een lager bestuursniveau te brengen. Integendeel, het zou omgekeerd moeten zijn. *(Opmerkingen)*

Oké, politiek niveau.

We moeten evolueren naar een echte mensenrechtencommissie. We willen dus eigenlijk een uitbreiding van de bevoegdheden. We pleiten ook voor die onafhankelijkheid. We willen streven naar die A-accreditatie. Daar is mijn collega Brems uitgebreid mee in de pers geweest. Het feit dat wij wel een afgevaardigde hebben in de raad van bestuur en u niet, mijnheer Hendrickx, maakt ons pleidooi des te sterker. Dat bewijst dat we niet voor eigen winkel spreken, maar integendeel proberen te doen wat Europa vraagt. We willen de weg inslaan die nodig is. We moeten het voorbeeld van Nederland volgen. Nederland is echt bezig zijn Commissie voor Gelijke Behandeling uit te breiden naar een echte mensenrechtencommissie op federaal niveau. Dat moeten wij ook doen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mevrouw Meuleman, ik moet u erop wijzen dat in ons federaal bestel de Vlaamse en federale overheid op gelijke hoogte staan. Dat is de essentie. Maar u mag dat veranderen. U hebt daar een mening over. Dan kunnen we het Vlaams Parlement misschien afschaffen.

Van afschaffen gesproken, LDD is altijd voorstander geweest van de afschaffing van het CGKR of alleszins het speciale statuut ervan. Het mag als private organisatie natuurlijk worden opgericht en het mag naar subsidies dingen zoals elke andere vereniging. Zeker het repressieve element, namelijk het indienen van klachten, zou moeten verdwijnen. Het centrum heeft volgens mij niet bijgedragen tot meer harmonie tussen de bevolkingsgroepen in Vlaanderen en Wallonië, maar heeft daarentegen de polarisatie in de hand gewerkt. Ik heb altijd gezegd dat het centrum racisme nodig heeft en die dus zal creëren als het nodig is, en racisme hebben het centrum nodig want dankzij het centrum kunnen ze de martelaar uithangen. *(Opmerkingen)*

Deze ochtend werd de heer De Wever door Charles Michel nog als racist bestempeld. De heer De Wever is dus een potentiële crimineel puur omdat hij gezegd heeft dat in Gent ook Turkstalige magistraten zouden moeten komen en in Antwerpen Arabischstalige. Dat heeft natuurlijk niets met racisme te maken, dat heeft vooral te maken met de discriminatie die hij wil aantonen. Waarom moeten Franstaligen geen Nederlands kennen als ze naar Vlaanderen komen, en waarom eisen we dat dan wel van de Turkse en Marokkaanse Vlamingen?

U ziet in welk klimaat we zitten. Het is verstikkend voor de intellectuele discussie. Dat is natuurlijk waar links-totalitaire stromingen op uit zijn: de gedachtepolitie zoals in het Oostblok. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

De heer Hasquin zegt dat dus ook.

Minister Pascal Smet: Dat is nogal een referentie.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik vind dat wel een referentiepunt. De heer Hasquin is een heel intelligent ...

Minister Pascal Smet: Hij is de vleesgeworden incarnatie van de francophonie.

De heer Boudewijn Bouckaert: Op dat vlak wel, maar hier ... *(Opmerkingen)*

Als ik moet kiezen tussen een interfederaal centrum en een eigen Vlaams centrum, dan kies ik resoluut voor een eigen Vlaams centrum. Ik beweer daarmee het tegenovergestelde van

wat mevrouw Pehlivan zegt. Met een eigen Vlaams centrum zullen we van een aantal slechte gewoonten van het CGKR af zijn. We kunnen een frisse start geven. We kunnen daar een centrum van maken dat op een positieve manier de harmonieuze relatie tussen de bevolkingsgroepen in Vlaanderen zal stimuleren. Het mag zeker geen repressief karakter hebben, maar veeleer een aansporend karakter. Het mag positieve voorstellen doen, bijvoorbeeld met betrekking tot de ongekwalificeerde uitstroom die er vooral is bij allochtone jongeren en over de discriminatie op de arbeidsmarkt. Die discriminatie is er: laten we dat niet verbergen. Die uitstroom en die discriminatie zijn de twee grote problemen, die het centrum met positieve middelen kan aanpakken.

Ik ken mevrouw Brems. We mogen niet naïef zijn ter zake. Als men daar partijpolitieke mensen uit weghaalt en er andere in stopt, dan betekent dat niet dat dit apolitiek wordt. Mevrouw Brems heeft een duidelijke agenda: ze wil dat centrum volproppen met zogenaamde experts van allerlei minderheidsgroepen, zoals Kif Kif en dergelijke, voor wie elke Vlaming een potentiële racist is. Dan is het hek van de dam.

Ik sluit me volkomen aan bij de heer Kennes: een dergelijk centrum moet eerst een politiek draagvlak hebben. We zijn nog altijd verkozen via het algemeen stemrecht. Dit mag geen regeringszaak zijn. Het moet inderdaad een zaak zijn van het parlement. Ik pleit dus inderdaad voor een Vlaams centrum, een soort adviesraad die pluralistisch werd samengesteld door het parlement.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Ik wou nog een element toevoegen aan de discussie. Mijnheer Bouckaert, u schijnt te vergeten dat het CGKR niet alleen optreedt tegen racisme, maar ook tegen de discriminatie van mensen met een handicap of oudere mensen. U mag de brede focus niet vergeten. Dat wou ik opnieuw even onder de aandacht brengen. Het werkingsdomein van het CGKR bestrijkt meer dan alleen racisme. Daarom ben ik voorstander van een degelijk werkend centrum. In dat licht sluit ik me aan bij de interpellatie van de heer Kennes. Minister, ik ben zeer benieuwd naar uw antwoord. In het belang van iedereen hoop ik dat er snel resultaat komt. Dit is immers echt wel een onduidelijke situatie, en dat is voor niemand goed.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, voor alle duidelijkheid, er zijn inderdaad wat verklaringen geweest, maar ik ben de bevoegde minister in dit dossier, dus wat ik zeg, is het standpunt van de regering, zoals gebruikelijk als bevoegde ministers spreken.

Ik ga eerst in op de vraag over de stand van zaken met betrekking tot de onderhandelingen. Ik heb het de vorige keer ook gezegd: dat was niet gemakkelijk in het begin, met minister Milquet. Toen zijn er wat interventies geweest en is het dossier wél in een stroomversnelling richting interfederalisering gekomen. Dan is er echter het ongelukkige voorval met de Federale Regering geweest. Over dat laatste kan worden gediscussieerd: dit was half ironisch bedoeld. Door dat voorval is er het probleem dat er geen regering is, en dit is natuurlijk iets dat een regering in lopende zaken niet kan doen. Daardoor zijn die gesprekken die gaande waren, stilgelegd. Ik kan me perfect voorstellen dat de onderhandelaars die nu een nieuwe Federale Regering proberen te maken, toch ook wel iets zullen zeggen over de interfederalisering van het CGKR. Zodra er een Federale Regering is, zal ik namens de Vlaamse Regering contact opnemen met mijn nieuwe federale collega, samen met mijn collega van de Franse Gemeenschap, om de draad van de gesprekken die er zijn geweest, opnieuw op te pikken en zo snel mogelijk te komen tot een interfederalisering van het centrum. Het is ook het standpunt van de Vlaamse Regering, conform het regeerakkoord, dat we dat maximaal willen proberen. Wel hebben we afgesproken binnen de Vlaamse Regering dat we, indien er tegen de zomer van 2012 geen interfederaal centrum is, een eigen Vlaams centrum zullen oprichten.

We moeten wel heel goed weten dat dit niet zo evident is. Diverse sprekers hebben daarop gewezen. Het is niet alleen niet evident qua kostprijs. Dat zal ons wellicht ongeveer 1 miljoen euro kosten, als we dat goed willen doen. Straks kom ik nog terug op de architectuur ervan. Zelfs met een kerntakendebat zal dat geld kosten. Ik kom daar straks op terug. Bovendien zal het ook ingewikkeld worden voor de burger: als het gaat over federale materie, moet hij immers naar het federale centrum; is het Vlaamse materie, moet hij naar het Vlaamse centrum stappen. Er zal dus ook heel wat bureaucratie ontstaan. Er zullen doorverwijzingen zijn. Dat is niet goed voor de doorzichtigheid. Ik – en ook de Vlaamse Regering – blijf dus een voorstander van het maximaal inzetten op de interfederalisering. Dat is ook de reden waarom we net voor de zomer tijdelijk de VN-opdracht van de controle door een onafhankelijk orgaan met betrekking tot mensen met een beperking of een handicap, waarover mevrouw Stevens het terecht had, aan het CGKR hebben toevertrouwd. Het lijkt ons immers logisch dat alles wat met discriminatie te maken heeft, in één centrum terecht komt. Dat hebben we dus gedaan. We hebben ook een extra budget uitgetrokken om die opdracht te kunnen geven aan het centrum. We zullen nu proberen om voor de zomer van 2012 te komen tot een interfederaal centrum. Dat is wat we verkiezen.

Welke architectuur moet dat centrum dan hebben? Er is inderdaad de hele discussie geweest over het A-statuut. Er is heel de discussie over de vraag wat een kerntaak is en wat niet. Bij een interfederalisering is er sprake van taken van het centrum waarmee wij momenteel niets te maken hebben. Dan denk ik bijvoorbeeld aan het migratiebeleid. We moeten dat afzonderen.

In die zin is een kerntakendebat nuttig om uit te zoeken wat er moet gebeuren, wie wat moet doen en hoe we dat het beste organiseren. Moet het met een deelkamer? Dat is een van de pistes die ikzelf in een beleidsbrief of beleidsnota heb aangegeven. Om dat verder uit te klaren heb ik aan het Steunpunt Gelijke Kansen, die het ondertussen heeft uitbesteed aan een consortium van de K.U.Leuven met professoren constitutioneel recht, gevraagd om een voorstel met voor en tegen inzake de architectuur uit te werken.

Als we eind dit jaar of begin volgend jaar het dossier opnieuw ter hand zullen nemen, moeten we een duidelijk juridisch kader hebben. We moeten weten wat wel en wat niet kan in functie van alle internationale verdragen, en wat wenselijk is en wat niet. Op dit moment zijn juristen van de K.U.Leuven dat aan het uitzoeken.

Twee principes vind ik belangrijk. De instelling moet onafhankelijk zijn. Daar staat of valt het mee. Het centrum moet geloofwaardig onafhankelijk zijn. We moeten gaan voor het statuut A van de Verenigde Naties. Het is ook belangrijk dat zo'n onafhankelijk, goed werkend centrum een mechanisme moet hebben dat wel in rechte gaat. Dat is het sluitstuk. Dat moet je niet te pas en te onpas doen.

Dat interfereert niet met onze meldpunten, mevrouw Van Steenberge, want die bestaan op dit moment ook. Er zijn afspraken gemaakt met het CGKR. Dat zijn eerstelijns meldpunten en die verwijzen door. Wanneer dit na bemiddeling tot niets leidt, gaan ze het CGKR inschakelen. Daarvoor is er trouwens ook een gemeenschappelijk softwareprogramma. Als we ooit een Vlaams centrum hebben, dan kan diezelfde goede mechaniek worden overgenomen.

Ik zal vandaag niet te veel ingaan op hoe die architectuur moet zijn. Ik wil eerst de studie afwachten. Over twee maanden hebben we die al. Op basis daarvan kunnen we bij de federale overheid aankloppen om een interfederaal, onafhankelijk werkend centrum te hebben, waar we in het kerntakendebat niet buiten kunnen. De vraag is natuurlijk wat we verstaan onder kerntakendebat, omdat we een opsplitsing van federale en deelbevoegdheden zullen hebben.

Zodra er een Federale Regering is, zullen we alle nodige stappen zetten om vooruitgang te boeken.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Ik heb gemerkt dat dit iets in gang zet en dat iedereen de voorbije weken de discussie met belangstelling heeft gevolgd en gevoerd. Minister, de opdracht om voorstellen voor de architectuur uit te werken die u hebt gegeven aan het steunpunt, is een goede opdracht. Het was niet mijn bedoeling dat u daar vandaag grote uitspraken over zou doen. We hebben er allemaal belang bij om de voorstellen van de studie af te wachten. Ik hoop dat we begin 2012 de kans zullen krijgen om daarover in deze commissie verder te praten. Dan kan iedereen zijn standpunt bepalen ten opzichte van die voorstellen.

Het is belangrijk dat ze dat doen met inachtneming van de internationale context. Voorzitter, u hebt zelf gepleit voor een afschaffing, maar dat neemt niet weg dat er in de algemene vergadering van de Verenigde Naties keuzes gemaakt zijn om in de verschillende landen zo'n instelling op te richten. Daar zijn ook uitspraken gedaan over dat statuut.

Minister, u zegt dat het geloofwaardig onafhankelijk moet zijn. Dat is heel belangrijk. Wanneer zo'n instelling zelf te veel voorwerp wordt van discussie, hebben we een probleem. De geloofwaardige onafhankelijkheid moet duidelijk tot uiting komen in de architectuur. Ik ben graag bereid om het debat verder te voeren met de collega's op het moment dat we die voorstellen hebben.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Minister, aanvankelijk was ik aangenaam verrast toen ik vernam dat u die opdracht had gegund aan professoren van de K.U.Leuven, maar u deed in de loop van uw antwoord plots een voorafname door te zeggen dat we zullen evolueren naar een interfederaal model.

Ik ben maar een simpele jurist uit de provincie, maar in de juristenkrant van deze week staat dat het lang niet zeker is dat dat de beste oplossing zou zijn. Er worden voor- en nadelen tegenover elkaar gezet. Laten we dus geen voorafname doen, laten we het onderzoek afwachten. Het belangrijkste is dat er een geloofwaardige onafhankelijkheid komt, weze het in een interfederaal of een Vlaams model.

Tegen het zomerreces 2012 zullen we dan toch moeten besluiten wat het moet worden. In het regeerakkoord staat dat als het er dan niet is, we gaan moeten komen tot een Vlaams niveau. Het financiële aspect is maar een zwak argument.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik moet lachen met de naïviteit van de heer Hendrickx, die verwonderd is over de voorafname. Niemand is daar toch verwonderd over, want sp.a en Groen! pleiten al vier jaar voor een geïnterfederaliseerd instituut. Waarom is hij zo verwonderd?

Minister Pascal Smet: Het staat in het regeerakkoord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, ik heb er goede hoop in. Als u zegt dat we in juli 2012 gaan trancheren, dan komt er een Vlaams centrum van. Ik geloof nooit dat er een overeenstemming komt. Dat sp.a en Groen! denigrerend doen over het Vlaamse niveau, verwondert mij ook niet.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Van Steenberge, ik heb niemand dat horen zeggen.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Mevrouw Van Steenberge, u moet onze woorden niet verdraaien, dat hebben wij niet gezegd.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Dan zal ik Jozef De Witte citeren, die toch voor sp.a in de provincie Vlaams-Brabant zetelde.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Jozef De Witte zit niet hier.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Van Steenberge, u verwacht hem met zijn broer, de provinciegouverneur. Het is niet omdat een broer van een bepaalde kleur is dat u daar

conclusies uit moet trekken. Zo heeft mevrouw Grouwels van CD&V een zus bij Groen! en een broer bij sp.a.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Dus Jozef De Witte heeft geen kleur? En de zon geeft geen licht? (*Opmerkingen van mevrouw Elisabeth Meuleman*)

Als we het hebben over het provincialiseren van universele mensenrechten, dan is het domste wat we nu kunnen doen, zeggen dat het Vlaamse niveau maar een provincie is. Sommigen hier denken dat nog altijd. Ik ben niet verwonderd over die voorafname. Ik blijf de vraag stellen welk centrum dat Vlaams centrum zal zijn. Ik heb er geen goed oog in. Als men nu kiest voor een zo gepolitiseerd interfederaal instituut, vraag ik mij af welk Vlaams centrum dat zal worden.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, ik ben tevreden met uw antwoord. Ik vind het de moeite waard om deze inhoudelijke discussie hier in het Vlaams Parlement te voeren. Ik wacht de resultaten van de studie af.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik ben niet helemaal tevreden met het antwoord. Ik vind niet dat we vandaag zoveel hebben bijgeleerd. Ik hoop, minister, dat u toch een tandje bij steekt en dat u zich niet verschuilt achter de regering. Er zijn tijdens de periode van lopende zaken veel zaken gebeurd. Ik hoop dat u er inderdaad tegen 2012 in zult slagen om vooruitgang te boeken.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mevrouw Stevens, ik ben niet tegen een centrum voor gelijke kansen. Maar ik vind de koppeling met racismebestrijding en het repressieve geen goed idee. Een centrum voor gelijke kansen kan wat mij betreft gerust bestaan, zoals dat aspect ook functioneert in allerlei initiatieven.

Het argument dat een eigen Vlaams centrum tot grote problemen zal leiden inzake bevoegdheidsverdeling snijdt geen hout. Als je een Vlaams centrum opricht, belet dat niet dat je alle opmerkingen en eventuele klachten kunt indienen bij één loket. Dat loket zal de klachten naar de bevoegde instanties dispatchen. Dat probeert men nu ook te doen bij de eenheidsrechtbanken. Dat is dus geen argument om geen Vlaams centrum te hebben.

Minister, u spreekt over 1 miljoen euro per jaar. Waar zijn we mee bezig? Zouden we die 1 miljoen euro per jaar niet beter besteden aan scholenbouw in Borgerhout en in de Muide van Gent, zodat allochtone kinderen goede schoolgebouwen hebben in plaats van zo'n centrum?

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door de heer Kennes, door de heer Bouckaert, door mevrouw Van Steenberge en door mevrouw Meuleman werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opstart van een tweetalige kleuterschool in Schaarbeek - 2622 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, in september ging in Schaarbeek een kleuterschool van start die volledig tweetalig onderwijs aanbiedt.

Het is algemeen geweten dat jonge kinderen vlot meerdere talen leren. Volgens de initiatiefneemster moet de kleuterschool de kinderen klaarmaken voor een succesvolle toekomst in een meertalig land. De school, die Pistache heet, zal plaats bieden aan maximaal veertig kleuters. De ene week krijgen ze een Nederlandstalige juf, de andere week een Franstalige. De school krijgt geen subsidies omdat ze buiten het reguliere systeem valt en de overheid uiteraard de taalwetten moet respecteren. Toch zegt de school betaalbaar te blijven. Ze kan ook rekenen op giften en sponsoring en beweerde dat de interesse bij ouders zeer groot zou zijn. Ze droomt nu al van een tweetalige lagere school en de oprichting van een humaniora.

Minister, u reageerde in de media en noemde de tweetalige school een ‘tof’ initiatief, maar u uitte ook een terechte bezorgdheid. De kans bestaat dat de school alleen de rijkere gezinnen zal lokken. De school zou crècheprizen aanrekenen. Wij berekenden toen dat dit al gauw zou uitkomen op ongeveer 500 euro in de maand, zonder eventuele bijkomende kosten. Nu blijkt dat de kostprijs reëel 290 euro per maand zou bedragen.

Minister, is dit eerlijk voor kansarmere kinderen uit gezinnen waar het sociaal-economisch niet zo goed gaat? We komen nu tot een systeem van privéonderwijs waarin enkel de sociaal gegoede kinderen aan bod zullen komen.

Hoe zullen we ervoor zorgen dat ook kansengroepen toegang krijgen tot dit soort meertalig onderwijs, zonder dat de kostprijs als selectie criterium zal gelden? Wat kan de Vlaamse Gemeenschap of de Vlaamse Regering doen in dit kader? Minister, hebt u hierover overleg gehad met uw Franstalige collega?

Ik weet niet of de situatie alweer veranderd is, maar ik heb intussen vernomen dat er op dit moment slechts zes kinderen ingeschreven zouden zijn. Het is op zich wel een goed initiatief voor de daar aanwezige meertaligheid. Maar ik blijf een probleem hebben met de manier waarop dit wordt georganiseerd.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Voorzitter, het onderwijs in dit land is vrij. Het is niet meer dan logisch dat dit soort van initiatieven wordt genomen. Het is trouwens niet het eerste. Maar het is even terecht dat zulke schooltjes – als we hier, met zes leerlingen, al van een school kunnen spreken – buiten het reguliere systeem vallen. De taalwetten laten dat niet toe, volgens ons gelukkig maar. De Vlaamse overheid kan en mag enkel onderwijs bekostigen dat als exclusieve onderwijstaal het Nederlands heeft. Ik wens dat dit zo blijft, zeker in Brussel. Ik hoop dan ook, minister, dat u ten aanzien van of ten gunste van deze school geen enkel initiatief zult nemen.

Wat de kansengroepen betreft: een versterking van het reguliere Nederlandstalige onderwijs in Brussel moet er maar voor zorgen dat ieder kind daar de onderwijskansen krijgt die het nodig heeft.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, ik sluit mij namens de N-VA heel graag aan bij de vraag van mevrouw Deckx.

Minister, u zegt in de media dat het een ‘tof’ initiatief is, maar u uit ook een terechte bezorgdheid. Ik dacht dat u bezorgd was over het taalonderricht. Maar het gaat de andere kant op: de financiële context staat centraal. De heer Van Dijck gaf al aan dat Onderwijs een gemeenschapsbevoegdheid is. De situatie in Brussel is dermate complex dat, als we over Nederlandstalige scholen spreken, zeker in het kleuteronderwijs, waar het Nederlands de voertaal is, het bijzonder ongelukkig zou zijn de populatie te bekijken die daar school loopt en daar nog een andere toevoeging te doen. De thuistaal van heel wat van die kinderen –

blijkbaar gaat het om een zeer beperkt aantal kinderen – zal geen Nederlands en ook geen Frans zijn. Als we hen ervoor willen behoeden om van meet af aan een taalachterstand op te lopen, vind ik het toch niet zo'n geweldig 'tof' initiatief om leerlingen met een andere thuistaal week om week in een andere taal les te geven, noch in het Nederlandstalig georganiseerd onderwijs noch in het Franstalig georganiseerd onderwijs. We hebben zo dikwijls gezegd dat we moeten proberen om iedereen op een degelijke manier voor te bereiden om te starten in het lager en later in het secundair onderwijs.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik sluit mij aan bij de vraag van mevrouw Deckx, maar er is natuurlijk een voorafgaande vraag die moet worden gesteld, wat mevrouw Celis en de heer Van Dijck al hebben gedaan: willen wij vanuit Vlaanderen dit soort onderwijs steunen? Is dat de richting die we willen uitgaan?

Er wordt meer en meer gesproken over tweetalige scholen, meertalige scholen, immersieonderwijs, enzovoort. Ik ben er vast van overtuigd dat we die elementen opnieuw tot de juiste proportie kunnen herleiden indien we blijven inzetten op onze Nederlandstalige scholen, op ons Nederlandstalig onderwijs en op een heel sterk onderwijs van andere talen vanaf jonge leeftijd. Een grondige screening van de taallessen, bijvoorbeeld de lessen Frans in het lager onderwijs in Brussel en in Vlaanderen, zou hier mede voor kunnen zorgen.

Wat mij betreft, mogen dergelijke initiatieven bestaan. Ik vind echter niet dat de Vlaamse overheid ze moet aanmoedigen. Dit punt zal zeker nog aan bod komen tijdens de bespreking van de door de minister aangekondigde talennota.

Het eerste wat we in Vlaanderen moeten doen, is de pedagogiek in de taallessen Frans en Engels screenen. Indien we daar betere resultaten kunnen halen, zullen we in de toekomst hopelijk minder dergelijke initiatieven moeten bespreken.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, ik neem aan dat we hier naar aanleiding van de bespreking van de talennota diepgaander op zullen ingaan. De Vlaamse Regering heeft beslist wat ze zal doen.

We stellen duidelijk voorop dat de meertaligheid een duidelijke doelstelling van ons onderwijs is. Om die reden zetten we in op een talensensibilisering vanaf de jongste leeftijd. Er komt een vroeger aanbod Frans in het lager onderwijs. Dit wordt gekoppeld aan de mogelijkheid in het secundair onderwijs in taalinitiaties Duits en Engels te voorzien. Op die manier maken we een vorm van een tweetalig onderwijs, met name content and language integrated learning (CLIL), in dat secundair onderwijs mogelijk. Er is gedebatteerd over de vraag of we dit ook in het basisonderwijs zouden moeten invoeren. Er is echter geen meerderheid om die stap te zetten. Alle leerlingen zullen reeds vanaf vroege leeftijd toegang krijgen tot een onderwijs dat de taalvaardigheid en de taalattitudes voor verschillende talen wil aanscherpen.

De hier aangehaalde kleuterschool is een niet-erkende en bijgevolg ook niet-gesubsidieerde school. Die school valt niet onder de regelgeving.

In de talennota kiezen we ervoor kinderen in een taalstimulerende omgeving te laten opgroeien. Dit betekent dat ze het Standaardnederlands goed leren. Dit moet in de eerste plaats thuis gebeuren. Ouders moeten worden ondersteund om de thuistaal te verrijken en het gebruik van het Standaardnederlands als knuffeltaal te intensifiëren. Om die reden zullen vanuit de beleidsdomeinen Onderwijs, Welzijn en Cultuur trajecten in verband met de voorleescultuur worden opgezet. Dit moet, met betrokkenheid van de ouders, in het Standaardnederlands en in de thuistaal gebeuren.

Onderwijs moet vanaf het kleuteronderwijs in het Nederlands en niet in andere talen worden verstrekt. Dit is de reden waarom we in Brussel een specifieke beslissing over het Eigen Taal en Cultuur-onderwijs (ETC-onderwijs) hebben genomen.

In de kinderopvang is de situatie iets genuanceerder. Daar is het beter rekening te houden met de diverse taalachtergronden van de kinderen. Dit ligt in de lijn van het standpunt dat Kind en Gezin in 2010 in zijn visietekst heeft vooropgesteld om de taalontwikkeling bij alle kinderen te stimuleren. De thuistaal wordt niet meer gedemoniseerd, maar gebruikt als een opstapje om Nederlands te leren.

De berichtgeving die vandaag in Het Laatste Nieuws is verschenen, heeft me dan ook verwonderd. Die krant heeft ons niet gecontacteerd. De berichtgeving die daar te lezen valt, klopt in elk geval niet.

De communicatie met kleuters met diverse taalachtergronden en met hun ouders in diverse talige situaties is al in de nieuwe basiscompetenties voor leraren kleuteronderwijs opgenomen. Wat het taalonderwijs in de eigen taal betreft, hebben we ervoor geopteerd dit buiten de uren te laten organiseren.

Er zijn allicht ouders die in Brussel de tweetaligheid, Nederlands en Frans, wensen. De regelgeving laat dat voorlopig niet toe. Iedereen kan een mening over de wenselijkheid hiervan hebben. Op dit moment kan de Vlaamse Regering dit evenwel niet ondersteunen. Dit zal in de rest van de legislatuur ook niet veranderen. We hebben geen enkele beslissing in die zin genomen.

We willen wel de uitwisseling tussen Nederlandstalige en Franstalige leerkrachten vereenvoudigen. Er zijn allerlei projecten geweest. Iedereen weet dat dit eigenlijk niet zo goed draait. We nemen nu de administratieve obstakels weg. We proberen tot een veel eenvoudiger uitwisseling te komen. Zo moet een leraar Frans voor het Nederlandstalig onderwijs perfect van de Franse Gemeenschap kunnen komen. Het omgekeerde moet ook mogelijk zijn. We werken dit denkspoor volop uit.

Wat deze concrete school betreft, kunnen we niets doen. Dit valt buiten onze regelgeving en het is niet de bedoeling die regelgeving aan te passen.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Ik ben voldaan.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik begrijp dat het met betrekking tot Nederlandstalig en Franstalig onderwijs in de Brusselse context allemaal wat moeizamer verloopt. Ik heb deze vraag om uitleg echter vanuit een specifieke bekommernis gesteld. Indien uit studies zou blijken dat leerlingen bij een meertalig onderwijs gebaat zijn, moeten we ervoor zorgen dat ze daar allemaal op een gelijke manier toegang toe hebben. Dat is het punt dat ik vandaag wil maken. De minister heeft in zijn antwoord verwezen naar de talennota, die hier binnenkort aan bod zal komen. Ik neem aan dat we de discussie dan zullen kunnen voortzetten en dan we dan tot de gewenste resultaten zullen komen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ik ben best tevreden met het antwoord van de minister. Er zijn afspraken gemaakt. Het is in die context niet mogelijk de regelgeving voor deze specifieke school aan te passen. Het is echter belangrijk dat we dit blijven opvolgen. Het gaat over een kleine groep. De kostprijs lijkt me bijzonder hoog. Dit zou een denkspoor kunnen zijn dat ons uiteindelijk in staat stelt conclusies te trekken. We mogen dit echter niet veralgemenen. De minister wil blijven inzetten op de kennis van het Nederlands en op experimenten met de thuistaal na de schooluren. Ik vind zijn antwoord momenteel dan ook bevredigend.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik zit op dit vlak op de lijn van de minister.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het scheiden van jongens en meisjes in de klas
- 2673 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Goedele Vermeiren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het apart lesgeven aan jongens en meisjes
- 65 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, er is al heel wat gepraat over jongens en meisjes die al dan niet samen in de klas zitten. Uiteindelijk is er in Nederland iets bewogen. Eind augustus 2011 heeft de Nederlandse minister van Onderwijs Van Bijsterveldt laten onderzoeken of het nut heeft jongens en meisjes apart les te geven.

In Nederland starten vijf middelbare scholen met gescheiden klassen. Volgens hen is dit de enige manier om de schoolcarrière van de achterophinkende jongens te redden. Volgens de heer Kuiper, die aan het hoofd staat van de Besturenraad, een vereniging van maar liefst 2200 christelijke scholen in Nederland, wordt de schoolachterstand van jongens op meisjes te groot. De studie van het Programme for International Student Assessment (PISA) geeft hem gelijk. Op wiskunde na, halen meisjes altijd betere resultaten dan jongens. Hij voert in Nederland momenteel een pleidooi voor experimenten met gescheiden onderwijs. Hij stelt vooral voor de taal- en wiskundelessen te splitsen.

Professor Van Houtte, als sociologe aan de Universiteit Gent verbonden, plaatst vraagtekens bij deze aanpak. Volgens haar presteren jongens en meisjes beter in gemengde klassen. Het heeft weinig zin de klassen te splitsen. De reden dat jongens sneller afhaken, is volgens haar dat ze minder gebaat zijn bij de structuren en de discipline die veel leerkrachten hanteren.

In Vlaanderen zijn de onderwijskoepels niet gewonnen voor een terugkeer naar jongens- en meisjesscholen. Ook de netten in Vlaanderen zien niet veel in deze vorm van onderwijs. Het nut van gescheiden onderwijs is nooit bewezen. Er zijn nochtans scholen in Vlaanderen die, bijvoorbeeld, rekenen, taal en lichamelijke opvoeding apart aan jongens en aan meisjes onderwijzen.

Minister, hoe staat u tegenover het gescheiden aanbod van bepaalde lessen aan jongens en meisjes als een middel om de schoolse achterstand van jongens weg te werken? Zijn er onderzoeksresultaten uit Vlaanderen die deze methodiek bijtreden of onderuithalen? Worden de resultaten opgevolgd van de schooltjes die deze methodiek gebruiken?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Voorzitter, minister, in Nederland laat de minister van Onderwijs onderzoeken of het nut heeft om jongens en meisjes apart les te laten volgen. Een aantal middelbare scholen is dit schooljaar reeds gestart met een proefproject om de schoolcarrière van achterophinkende jongens te redden. Ook in Vlaanderen zijn er reeds enkele scholen die experimenteren met tijdelijk gescheiden klasgroepen, zoals het Instituut Zusters Maricolon in Maldegem en de Brusselse Sint-Albertus- en Sint-Jozefscholen.

In 2008 kondigden Katrien De Vlaemynck van de dienst Beroepsopleiding van de Vlaamse overheid en Luk Bosman van het Expertisecentrum Ervaringsgericht Onderwijs van de K.U.Leuven aan dat jongens en meisjes in gemengde klassen af en toe apart les moeten

kunnen krijgen. Ze komen tot deze stelling door te argumenteren dat jongens en meisjes van elkaar verschillen en dus een andersoortige aandacht nodig hebben. Gemengde klassen hebben meer voor- dan nadelen, maar de verschillen tussen jongens en meisjes worden te vaak over het hoofd gezien. Ten slotte vragen beide deskundigen dan ook terecht aandacht voor het tekort aan mannelijke leerkrachten in ons onderwijs. Dat probleem is bekend.

Voor alle duidelijkheid, wij denken dat voor de meeste jongeren gemengd onderwijs een goede zaak is. Toch kunnen we ons de vraag stellen of het altijd en overal gemengd moet zijn. Ik verwijs in dat verband ook naar kinder- en jeugdpsychiater Peter Adriaenssens. “Er zijn jongens voor wie de voortdurende competitie met meisjes die rustiger zijn (...) een stimulans is om nog meer de macho te gaan uithangen. Eigenlijk lijden ze onder de stress en de competitie in de klas. Hun zwakkere resultaten en het haantjesgedrag van de andere jongens uit de klas maken dat ze zich laten verleiden tot probleemgedrag (...) om toch maar iemand te zijn in dat groepje. Dat kan de klasgeest erg verknallen en op zichzelf ook weer stress geven. En er groeit ook een groep meisjes die last heeft van de vrouwenclash als er jongens in de buurt zijn, die het stoute als inspiratie gebruiken.”

Er bestaan dus verschillende visies over dit onderwerp. Er is geen eenduidigheid en dat zal ook niet eenvoudig zijn.

Zonder hier een pleidooi te willen houden voor het een of het ander, minister, heb ik enkele vragen. Hoe staat u tegenover de proefprojecten in de middelbare scholen in Nederland? Was u op de hoogte van de gescheiden klasgroepen in Maldegem en Brussel? Het onderwijs is wel vrij en kan daarin kiezen. Bent u van plan of bereid verder onderzoek te verrichten naar het splitsen van klasgroepen voor bepaalde vakken in het middelbaar onderwijs of voor een bepaalde leeftijd in het secundair?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik sluit me aan bij de vragen van de collega's. We weten al jaren dat er wetenschappelijke bewijzen zijn dat we meer genderbewust moeten zijn, in de klas en vanuit het beleid. Weinig jongens in een grote groep meisjes presteren goed, maar voor meisjes zijn gemengde groepen niet altijd goed, zeker niet vanaf de leeftijd van 15, 16 jaar. Dan worden meisjes minder ambitieus en worden ze op cognitief vlak minder gestimuleerd door de leerkrachten in vergelijking met jongens die veel aandacht vragen. Er valt van alles over te zeggen. Er zijn heel wat studies over gemaakt.

Minister, ik dacht dat we opgelegd hadden dat de klassen gemengd moeten zijn. Hoe zit dat nu? Kan daarvan worden afgeweken? Moeten we niet meer vrijheid geven aan de scholen?

Bent u bereid om het genderbewustzijn bij leerkrachten te stimuleren? Bent u bereid om in uw eigen beleid meer genderbewust te zijn? Bent u bereid om ervoor te zorgen dat er meer mannelijke leerkrachten komen?

In de vorige legislatuur stelde ik daarover een vraag om uitleg aan voormalig minister Vandenbroucke. Hij zei dat er geen verschil was tussen een vrouwelijke en een mannelijke leerkracht. Ik was nogal gechoqueerd, maar hij had het over het cognitieve aspect. Op het sociale vlak is er natuurlijk wel een verschil.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, we beschikken over voldoende onderzoeksmateriaal. Ik vraag niet om bijkomend onderzoek. De grote vraag is: in welke mate weet het onderwijs om te gaan met al die onderzoeksresultaten? In welke mate is het onderwijs in staat om goed om te gaan met diversiteit?

Gemengd onderwijs heeft voor- en nadelen. Het is belangrijk om te weten waarvoor jongens en meisjes beter samen zitten en waarvoor ze beter apart les krijgen. De scholen moeten dat weten.

Minister, bent u van plan om daarrond initiatieven te nemen? Kunt u de pedagogische begeleidingsdiensten daarbij betrekken? Kunt u nagaan of de scholen voldoende kennis hebben en ondersteund worden? Zijn er bijkomende initiatieven nodig?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik ben blij dat er genuanceerde vragen worden gesteld. Er is een tijd geweest dat we amper vragen konden stellen over het opsplitsen van jongens en meisjes.

Blijkbaar kan een school jongens en meisjes scheiden, want het gebeurt nu. Er worden vragen gesteld over taal- en wiskundelessen, maar over lo niet. Dat past natuurlijk meer in de diversiteit, gescheiden lessen lo. In het kader van de gedifferentieerde aanpak zouden we kunnen splitsen voor een aantal vakken. Ik zou echter willen pleiten voor de vrijheid van de scholen. Laat hen meer zelf kiezen in het kader van hun pedagogisch project en reglementen. Leg niet alles van bovenaf op.

Is er een proefproject aan de gang op de scholen die nu gescheiden lessen geven? Hebben zij daartoe een aanvraag ingediend? Wordt dat geëvalueerd? Er zijn geen bijkomende studies nodig; als we die scholen evalueren, kunnen we zien hoe het daar vlot.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik sluit me aan bij de vraag. Ik ben zeer benieuwd naar uw antwoord en standpunt, minister.

Ik vraag me zelf af waar dit begint en waar dit eindigt. We hebben altijd gestreefd naar een zeer diverse maatschappij. Nu voorstellen om kinderen opnieuw apart te zetten, druist in tegen dat principe. Het is een tegengestelde beweging. De integrale samenleving was toch de doelstelling? Er ging een hele strijd aan vooraf. Ik heb zelf spijtig genoeg apart onderwijs gekregen. Dat had heel wat nadelen.

Hoe gaan die scholen in de praktijk tewerk?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Zoals dat het geval is bij tal van onderwijsvernieuwingen in binnen- en buitenland, zullen we de resultaten van het Nederlandse experiment bekijken. Het experiment past in een onderzoek dat op verschillende plaatsen is gebeurd en waarvan de resultaten hetzij geen verschil uitwijzen, hetzij in tweeërlei richting gaan: gescheiden onderwijs zou vooral goed zijn voor jongens of vooral goed uitvallen voor meisjes. Er is geen eenduidigheid.

De eindtermen zijn dezelfde voor jongens en meisjes en omdat intussen zowat alle scholen gemengd zijn bij ons, is co-educatie voor alle vakken in principe het evidente uitgangspunt voor het Vlaamse onderwijsbeleid. De schoolgebonden onderwijsorganisatie komt evenwel autonoom aan de school toe. De inspectie, bijvoorbeeld, controleert bij doorlichtingen of voor alle leerlingen en alle lesgroepen de eindtermen worden bereikt. Indien ter zake een probleem rijst, wordt er uiteraard een voorbehoud geformuleerd bij de onderwijsorganisatie. Zo gebeurt het dat voor de jongens een curriculum lichamelijke opleiding wordt ingevuld met een overwicht aan balsporten, waardoor andere bewegingsgebieden, zoals gymnastiek en ritmische en expressieve vorming, erbij inschieten.

Omdat intussen vrijwel alle scholen gemengd zijn, is co-educatie voor alle vakken in principe dus het uitgangspunt. Persoonlijk vind ik dat ook het beste: de samenleving is inderdaad divers en gemengd, en we zeggen dat de school een weerspiegeling van de samenleving moet zijn. Dat is overigens ook het uitgangspunt voor de inspectiedienst in haar optreden.

We kennen de motiveringen van scholen die soms gescheiden onderwijs organiseren. Dat kan. Scholen moeten toegankelijk zijn, maar omwille van bijzondere omstandigheden kan daarvan worden afgeweken. Soms geven scholen culturele en religieuze argumenten voor de

geslachtsgescheiden aanpak. Soms hanteren ze pedagogische argumenten. Dat laatste gebeurt vooral bij het vak lichamelijke opvoeding. Zelfs in dat geval, waarbij wordt verwezen naar fysieke – door de verschillende fysiologische mogelijkheden – en culturele verschillen, hoeft die keuze niet noodzakelijk aan te sluiten bij de vakvisie en de eindtermen van het vak. Daarin beklemtonen we immers net dat leerlingen moeten leren om alle leerlingen te betrekken bij spel- en groepsactiviteiten, zonder onderscheid van geslacht, etnische origine of motorische aanleg. Als er dus scholen zijn die dat doen, zal de inspectie daar vragen over stellen.

We kunnen ons wel de fundamentele vraag stellen of het raadzaam is om een individuele leerling op basis van zijn of haar geslacht te groeperen, in de hoop statistische trends te keren die men Vlaanderenbreed en internationaal vaststelt als men meisjes als groep tegenover jongens als groep afzet. Bijna elke genderexpert is het er immers over eens dat er een enorm grote mate van overlapping bestaat tussen de groepen, met zeer grote verschillen binnen de groep jongens en binnen de groep meisjes. Met andere woorden, men kan ter zake zowat elke conclusie trekken die men wil trekken.

Ik was ervan op de hoogte dat dit bestond in Maldegem en Brussel. Ook Klasse was overigens al op de hoogte, want dat blad heeft daar in januari aandacht aan besteed, met een brochure voor leraren, centra voor leerlingenbegeleiding en directies. Er bestaat dus al achtergrondinformatie over de genderthematiek. Er zijn al suggesties voor een schoolbeleid ter zake. Er is al educatief materiaal opgesteld door Klasse.

Nogmaals, internationaal onderzoek naar gemengd onderwijs versus niet-gemengd onderwijs wijst gewoon in twee richtingen: ofwel is het goed voor jongens, ofwel is het goed voor meisjes. Uit Vlaams onderzoek blijkt wel dat een overwicht aan meisjes in een school een positieve invloed heeft op de studiegerichtheid van de leerlingencultuur op school, wat dan ook weer goed is voor de jongens. Zo toont bijvoorbeeld het doctoraat van Eva Van de gaer van de Katholieke Universiteit Leuven uit 2006, getiteld 'Gender differences in academic achievement. The role of school engagement, group composition, and educational choices', aan dat jongens en meisjes in hun studieprestaties voordeel halen uit de aanwezigheid van meisjes. Ook Mieke Van Houtte kwam in 2004 tot die bevinding. Ze toonde vooral ook aan dat ook de numerieke verhouding van belang is: hoe meer meisjes, hoe beter de prestaties. Haar studie was getiteld 'Why boys achieve less at school than girls: the difference between girls' and boys' academic culture'.

De druk die van peers uitgaat, is immers niet min: op de leeftijd waarop men in het secundair zit, zijn leeftijdsgenoten de belangrijkste bron van waardering. Uit het doctoraatsonderzoek blijkt ook dat attitudes van een klas, en in het bijzonder van klasgenoten van hetzelfde geslacht, een grotere impact hebben op de prestaties van jongens dan op die van de meisjes. De schoolhoudingen van jongens en meisjes zijn dus belangrijk en leiden vooral in het secundair onderwijs tot genderverschillen. In 2001 was er in het kader van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) een onderzoek naar gender en schoolpresteren. Dat onderzoek stelde inderdaad vast dat jongensculturen vaker dan meisjesculturen worden gekenmerkt door minder schoolgerichtheid.

We merken dat de overgrote meerderheid van de scholen vanuit hun visie en hun schoolproject erg veel belang hechten aan co-educatie en dat ook consequent doortrekken naar alle vakken. Waar dat niet het geval is, gaat het vooral om secundaire scholen, die bepaalde vakken afzonderlijk organiseren voor jongens en meisjes. We volgen dat niet wetenschappelijk op. Er is al evenmin een statistische opvolging hiervan.

Het is wel belangrijk dat deze commissie weet dat er weldra een groot interdisciplinair onderzoek van start zal gaan, in het kader van het strategisch basisonderzoek door het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT). Dat is een doctoraatproject dat 'Onderwijzen in het bed van Procrustes' heet. In de Griekse oudheid was

er de mythe van een man, Procrustes geheten, die gasten in een bed te slapen legde. Als die mensen te groot waren voor dat bed, dan hakte hij hun arm of voet eraf. Was het bed te klein, dan liet hij ze uitrekken, zodat ze in dat bed zouden passen. De mythe zegt dat hij een groot en een klein bed had en nooit iemand een goed bed gaf. Die mensen werden dus gedood, tot hij op dezelfde manier werd gedood.

In het doctoraatsproject zullen onderzoekers van de Vrije Universiteit Brussel, de Universiteit Gent en de Katholieke Universiteit Leuven gedurende vier jaar heel wat gendergerelateerde mechanismen in ons onderwijs bestuderen. Dan gaat het onder meer over de geslachtscontext van de school, de studiecultuur, de prestatieverschillen, de identiteitsontwikkende didactiek en de leerkrachtprofielen. Dat alles zal aan bod komen en er zullen mogelijke oplossingen worden aangereikt. Dat is dus niet de zoveelste studie. Het lijkt me een interessant doctoraatsproject. We hebben toegezegd daaraan te zullen meewerken.

Samengevat: laten we die co-educatie maar houden. Laat de kennis worden verspreid. We zullen de resultaten in Nederland opvolgen, maar ik denk dat dit niet zoveel zal veranderen.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben heel blij met uw eindconclusie. Eerlijk gezegd, ik vind het vrij vreemd dat jongens en meisjes, vrouwen en mannen zouden worden gescheiden in een wereld waar ze toch wel heel veel tijd doorbrengen. Het is natuurlijk heel goed dat die doctoraatsstudie wordt aangevat en dat we de resultaten daarvan zullen krijgen, zodat we kunnen bekijken hoe het zit. Het lijkt me belangrijk dat we niet te snel vervallen in algemeenheden.

Ik vraag me meteen ook af of dit nu voor alle jongens en alle meisjes hetzelfde is. Dat zou me verbazen, want ik denk dat ze allemaal anders zijn. Zal men, door de jongens er stevast op te wijzen dat de meisjes eigenlijk beter zijn, ook niet het idee creëren dat dit zo hoort, zodat de jongens gaan redeneren dat ze daar eigenlijk niets aan kunnen doen, aangezien uit alle studies blijkt dat dit nu eenmaal zo is?

Ik ben dus heel blij dat u besluit dat we het toch bij co-educatie houden. We wachten die doctoraatsstudie af en zullen bekijken wat we daar eventueel mee aan moeten. Hopelijk zullen de beide seksen naar elkaar toe groeien, en zullen de meisjes beter worden in wiskunde en de jongens in taal. Dan wordt het probleem vanzelf opgelost.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Uw eindconclusie luidt dat we de klok niet terugdraaien en dat we gaan voor co-educatie. De school is immers een weerspiegeling van de maatschappij. Ik kan me daarin vinden. Jongeren zijn tegenwoordig niets anders gewoon. Ik kom ook nog uit een meisjesschool. Ik had niet graag in een gemengde school gezeten. Maar die tijden zijn voorbij. Onze kinderen en jongeren zijn dat zo gewoon, ze kunnen zich niet voorstellen dat het anders zou zijn.

Er is ook geen eenduidigheid. Ik heb begrepen dat er een doctoraatsonderzoek op komst is. Op een bepaald moment maken jongens en meisjes een andere evolutie door. Ik merk dat thuis. Meisjes gaan op een bepaald moment sneller dan jongens. Ik weet niet of dat een objectieveerbare reden is om jongens en meisjes apart te zetten. Ze kunnen dan ook misschien van elkaar leren.

Ik kan me inbeelden dat het aangewezen is om bepaalde vakken of delen van vakken apart te geven. Ik denk aan seksuele opvoeding. Meisjes zullen misschien meer durven te vragen of zeggen aan een vrouwelijke leerkracht.

Ik heb begrepen dat op dat vlak de vrijheid van de school speelt, dat scholen daar in hun pedagogisch project op kunnen inspelen als de ouders daarvan op de hoogte zijn. We kunnen uw eindconclusie delen, maar toch ook enigszins nuanceren.

De voorzitter: Mevrouw Poleyne heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyne: Minister, het is interessant dat er nog een onderzoek komt. Ik ben wel wat ontevreden over de teneur die heerst en die u ook bevestigt door te zeggen dat je van alles kunt bewijzen met onderzoeken, terwijl u ook aangeeft dat er duidelijke lijnen zijn ten nadele van meisjes in de derde graad. Kunt u laten onderzoeken of het klopt dat de studiekeuze voor hoger onderwijs in de laatste graad voor meisjes lager is dan wat ze zouden aankunnen? Dat lijkt daaruit te komen.

In uw beleidsbrief Gelijke Kansen heb ik gelezen dat we meer moeten uitgaan van de verschillen, ook op het vlak van gender, en die erkennen en er iets mee doen. We moeten niet zomaar zeggen dat het beste altijd allemaal samen is. Ik wil vragen om daar oog voor te hebben, ook in de communicatie.

In de discussie mis ik het belang van de talenten en de rol van de school om de ontwikkeling op maat te doen. Het interesseert me te weten wat we doen met ons onderwijskundig onderzoek. Er is te weinig overdracht van de resultaten van ons onderwijskundig onderzoek naar de praktijk. Kunnen we dat niet stimuleren?

Ik heb goed begrepen dat scholen daar wettelijk gezien van kunnen afwijken, maar dan in de organisatie van de school. Ze kunnen bijvoorbeeld aparte klassen voor jongens en meisjes inrichten, maar jongens bijvoorbeeld niet toelaten, dat kunnen ze niet.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik heb begrepen dat het gaat over klasgroepen die worden gescheiden, en niet over aparte scholen voor jongens of meisjes. Ik kan me voorstellen dat dit tot discussies kan leiden. Misschien kiezen de ouders daar dan specifiek voor.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, u zegt dat studies veel kunnen bewijzen, maar dan haalt u zelf studies aan om een bepaalde richting aan te wijzen. U verwijst inzake onderwijs maar ook inzake gelijke kansen naar een gedifferentieerde aanpak, maar daar wordt niet op gefocust als het gaat over gender. Is er een evaluatie gemaakt van dat proefproject met aparte klassen in die scholen? Komt er een evaluatie?

Minister Pascal Smet: Het is geen project van ons, het gaat over Nederland. Hier zijn leer- en onderwijsstijlen in kaart gebracht, en dan is duidelijk geworden dat dat bestond in twee scholen. Het is geen project van de overheid.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Blijkbaar hebben ze toch toestemming moeten vragen om dat te kunnen doen.

Minister Pascal Smet: Neen. Er is aandacht aan besteed in een uitgave van Klasse voor Leerkrachten omdat het departement een project heeft gedaan over de leer- en onderwijsstijlen die er allemaal bestaan. Die zijn in kaart gebracht, en toen is dat naar voren gekomen.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Is het dan niet interessant om uit te zoeken hoe dat daar evolueert?

Minister Pascal Smet: Gedifferentieerd wil niet zeggen gescheiden aanpak. Het betekent dat je een verschillende aanpak hebt in dezelfde groep. Dat moet ook gebeuren. Er zijn natuurlijk verschillen tussen jongens en meisjes. Alleen de benadering zal anders zijn, maar er kan ook een wederzijdse beïnvloeding zijn. Dat heb ik proberen aan te tonen. Als jongens in een klas zitten met meer meisjes, presteren de jongens beter. De keuze van de meisjes heeft veel te maken met de verwachtingen die leerkrachten onbewust hebben voor die meisjes. Dat lijken me genderstereotype vooroordelen over de vragen die men stelt. Het blijkt dat leerkrachten aan jongens meer open vragen stellen, en aan meisjes meer gesloten vragen. Ze doen dat

onbewust. Die onbewuste mechanismen moeten we juist doorbreken. Daarom zal deze studie nagaan hoe men dat kan doorbreken en er beter mee omgaan.

Hetzelfde geldt voor de studiekeuze, waarbij men er onbewust van uitgaat dat meisjes gemakkelijker kiezen voor zorgberoepen. Ook jongens kiezen onbewust niet voor het lerarenberoep, omdat ze dat onbewust als een zorgberoep beschouwen. Zorgberoepen worden – alweer een genderstereotiep vooroordeel – gekoppeld aan vrouwen, terwijl mannen even goed kunnen verzorgen. Dat moeten we doorbreken, maar dat is een debat voor een andere keer.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het bevorderen van het leesplezier in het basisonderwijs
- 2696 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Lieven Dehandschutter tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over klasbibliotheken
- 2719 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Tijdens onze buitenlandse reis in Zuid-Korea hebben we een bibliotheek gezien. Minister, ik heb toen tegen u gezegd dat daar nog veel boeken stonden, en dat je dat bij ons veel minder ziet. Ik kom niet uit een schoolsituatie met gescheiden klassen voor jongens en meisjes. Ik kom uit de wereld van het geschreven boek, het blad papier dat je kon vastpakken, waar je op kon schrijven en tekenen en wat je maar wilde.

Studies hebben uitgewezen dat er heel wat minder leesplezier is bij kinderen. Dat heeft gevolgen op termijn. Dat had ik al aangevoeld, maar dat blijkt nu ook uit de bevindingen van de masterstudente aan de Universiteit Antwerpen, Jolien Hoekx. Zij onderzocht dat in haar scriptie ‘De staat van de klasbibliotheek anno 2011’. Ze zegt dat de klasbibliotheken in het lager onderwijs verouderd zijn.

Uit haar studie bleek dat slechts 8 procent van het boekenaanbod jonger is dan vijf jaar. Zowat 13 procent van de boeken is ouder dan twintig jaar. De staat van de klasbibliotheek valt onder meer te verklaren doordat slechts een vijfde van de scholen jaarlijks in een boekenbudget voorziet. Bovendien slaagt minder dan de helft van alle scholen erin om de bibliotheek jaarlijks aan te vullen. Een gemiddelde klasbibliotheek bestaat vandaag uit ongeveer 200 boeken. Opvallend in de thesis zijn ook de cijfers over het bibliotheekbezoek. Zo gaan gemengde scholen minder vaak naar de openbare bibliotheek dan witte scholen.

Minister, een goede leesvaardigheid is van cruciaal belang voor de schoolloopbaan en het toekomstig maatschappelijk functioneren van de leerlingen. De essentiële voorwaarde om kinderen te doen lezen is het vertrouwd maken met boeken en vooral de kinderen leesplezier bezorgen.

Het onderzoek uit 2009 ‘Boeken lezen en bergen beklimmen: waarom kinderen niet graag lezen en hoe we ze kunnen verleiden om toch eens een boek te lezen’ van Céline Bleuzé onderstreepte al het belang van de klas- of schoolbibliotheek in de leesbeleving van het kind. De masterstudente in kwestie doet ook enkele aanbevelingen. Zo pleit ze voor een werkgroep die duidelijke doelen uitschrijft met betrekking tot de leesbenadering van de school. Zij koppelt daar ook doelstellingen aan vast. Ook stelt ze mogelijke vormen van samenwerking voor tussen de school en bijvoorbeeld de openbare bibliotheek, zoals dat vandaag de dag in heel wat scholen al gebeurt. Haar besluit is dat het noodzakelijk is dat er een structurele samenwerking tussen de partners komt, eventueel gesteund door een structurele subsidiëring.

Op die manier zal elk kind een gelijke kans krijgen om een positieve leesattitude te ontwikkelen.

Minister, hoe staat u tegenover de resultaten en de aanbevelingen van het onderzoek? Onderneemt u nog andere maatregelen om in de eerste plaats het leesplezier van kinderen in het basisonderwijs te verhogen? Plant u in dit kader verder overleg met scholen, betrokken partners en openbare bibliotheken in Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, wanneer het gaat over schoolbibliotheken, roept dat blijkbaar toch een beetje nostalgie op. Mevrouw Deckx had het over een Zuid-Koreaanse ervaring. Als ik spreek over school- of klasbibliotheken, denk ik aan mijn eigen broederschool in Sint-Niklaas, waar ook minister Pascal Smet en de heer Jos De Meyer hebben gezeten. En ik denk niet alleen aan de klasbibliotheken in de lagere en de middelbare school, maar ook aan de schoolbibliotheek zelf. Wij werden goed voorzien.

Mevrouw Deckx zei het al: uit het resultaat van het PISA-onderzoek van 2009 blijkt dat de Vlaamse jeugd wel goed maar niet graag leest. In reacties op deze vaststelling wordt dikwijls verwezen naar het verouderde leesaanbod op school als verklarende factor. De sectorvereniging Boek.be vroeg aan de Universiteit Antwerpen om dit dieper te onderzoeken. Het leidde tot de masterscriptie ‘De staat van de klasbibliotheek anno 2011. Een kwantitatief en kwalitatief onderzoek in het gewoon lager onderwijs’ van Jolien Hoekx. De onderzoekster onderzocht de klasbibliotheken in het derde leerjaar van een representatieve groep van 33 scholen. Het onderzoek leidde met betrekking tot het boekenaanbod tot volgende interessante bevindingen. De gemiddelde klasbibliotheek bestaat uit 205 boeken. Slechts 8 procent van het aanbod bestaat uit boeken jonger dan vijf jaar, 13 procent van de boeken is ouder dan dertig jaar. Men kan dus besluiten dat de gemiddelde klasbibliotheek niet erg up-to-date is.

Wel aanvaardbaar, volgens de onderzoekster, is de diversiteit van het aanbod, met leesboeken, informatieve boeken, strips, leesreeksen, enzovoort. Wat het budget betreft, komt het onderzoek tot de bevinding dat slechts 20 procent van de scholen jaarlijks in een budget voorzien tussen 20 en 100 euro. Toch slaagt 45 procent erin om de bibliotheek jaarlijks aan te vullen.

In het bevorderen van het leesplezier bij kinderen speelt het onderwijs, uiteraard naast de thuissituatie, een heel belangrijke rol. Een actuele klasbibliotheek is daarbij zeker een flinke hulp. Het onderzoek concludeert dat een goede klasbibliotheek niet zozeer een budgettaire maar wel een beleidskwestie is. Om het beleid ter zake te verbeteren formuleert de onderzoekster een reeks aanbevelingen en aandachtspunten. Uiteraard kunnen heel wat werkpunten door de scholen en leerkrachten zelf verwezenlijkt worden, zoals het oprichten van een werkgroep die duidelijk omschrijft welke plaats boeken in de school krijgen, het inplannen van een wekelijks leesmoment, het inventiever opstellen van de boeken, het regelmatig voorlezen van boeken, het organiseren van een boekenbeurs, enzovoort. Om de staat van de klasbibliotheken te verbeteren, worden ook enkele samenwerkingsvormen aanbevolen. Zo kan de plaatselijke openbare bibliotheek een belangrijke partner zijn voor de school. De onderzoekster beveelt in dit kader een project gesteund door de Nederlandse overheid aan. Zij noemt het “werkelijk een na te volgen voorbeeld”.

Ik citeer: “In 2008 startten Stichting Lezen en het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken op vraag van de Nederlandse regering met de actie Kunst van Lezen. De actie bestaat uit vier delen: BoekStart, Bibliotheek in de basisschool, Cultuurhistorische canon en Leesbevorderingsnetwerken. We gaan hier dieper in op het tweede initiatief dat gericht is op de ondersteuning van taal- en leesonderwijs op de basisschool. (...) Bibliotheek in de basisschool werkt een samenwerkingsverband uit tussen openbare bibliotheken en basisscholen. Daarvoor is een landelijk overdraagbaar model opgesteld voor het realiseren van een schoolbibliotheek. Een samenwerking wordt gestimuleerd door structurele financiële

steun en een degelijk beleid tussen bibliotheken en basisscholen. Dat houdt in dat de openbare bibliotheek de aanschaf van een boekenmeubel en een uitleensysteem financiert. De school investeert op haar beurt in nieuwe boeken. Hiervoor krijgt de school hulp van een leesconsulent van de openbare bibliotheek. Die consulent werkt bovendien meerdere leesbevorderende activiteiten uit op maat van de school. Tot slot organiseert de openbare bibliotheek scholingen voor leescoördinatoren. De scholen die meestappen in het project zijn verplicht een leescoördinator aan te stellen. Op die manier is het boekenaanbod op school niet langer afhankelijk van het enthousiasme van de leerkracht, maar komt het voort uit een degelijk boekenbeleid.”

Men wijst erop dat in Vlaanderen het Vlaams steunpunt voor bibliotheken, cultuur- en gemeenschapscentra Locus nadenkt over een Vlaamse versie van dit initiatief. Met de bundel “Praktijkvoorbeeld samenwerkingsmogelijkheden bib en school” lijstte Locus enkele tips en aandachtspunten op die de stap naar een structurele samenwerking makkelijker maken. Openbare bibliotheken nemen vaak ook zelf het initiatief tot samenwerking. De onderzoekster pleit voor een structurele samenwerking tussen de openbare bibliotheek en de school via een landelijk, overdraagbaar model dat wordt ondersteund door de overheid.

Graag haal ik nog even een andere bevinding van het onderzoek aan. Het toont aan dat witte scholen veel meer bibliotheken en boeken hebben dan gemengde scholen. Zo brengt 68,18 procent van de witte scholen volgens het onderzoek maandelijks een bezoek aan de openbare bibliotheek, tegenover 54,55 procent van de gemengde scholen. Dat laatste cijfer stelt wat teleur. Het is nodig dat er iets aan wordt gedaan. Kansarme kinderen of kinderen van allochtone afkomst kennen meestal geen leescultuur thuis. Boeken zijn voor deze kinderen echter wel een belangrijk instrument om hun Nederlandse taalvaardigheid te vergroten en hen het plezier van het lezen te laten ervaren.

Minister, erkent u het belang van een goede klasbibliotheek om het leesplezier bij kinderen te vergroten? Kunt u zich vinden in de aanbeveling van het onderzoek om een structurele samenwerking tussen de openbare bibliotheek en de school op te zetten? Zo ja, bent u bereid deze samenwerking vanuit uw bevoegdheid te ondersteunen? Hoe staat u tegenover de initiatieven die Locus neemt? Kent u nog andere initiatieven die op een creatieve, innovatieve manier en door het efficiënt inzetten van middelen de leescultuur trachten te bevorderen? Zult u deze mogelijke samenwerking bespreken met uw collega, de minister van Cultuur? Bent u het met mij eens dat een klasbibliotheek in zowel witte als gemengde scholen een belangrijk instrument is tot het bevorderen van de Nederlandse taalvaardigheid van kinderen en dat een klasbibliotheek bij voorkeur ook bestaat uit Nederlandse leesboekjes?

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, uiteraard zijn leesplezier en het lezen bij kinderen heel belangrijk. Maar de toon van de vragen verwondert mij een beetje. Het lijkt erop alsof er niets of niet veel gebeurt op dit vlak. Ik weet dat heel veel steden en gemeenten in hun beleidsplannen daarin heel actief zijn. Misschien vergis ik mij door mijn unieke ervaring in mijn eigen stad, waar de bibliotheek heel goed samenwerkt met de scholen. Is dit een unieke ervaring, of is dit algemener verspreid?

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, leesplezier ontbreekt misschien wat meer bij kansarme kinderen en misschien ook bij allochtonen. Mevrouw Vanderpoorten haalde al aan dat er op lokaal niveau heel veel projecten lopen. Om leesplezier op te roepen bij de kinderen, moet je heel vroeg beginnen: van in het begin van de kleuterklas en zelfs bij de kinderopvang. De rol van de ouders is heel belangrijk.

Misschien kan de minister vanuit zijn eigen positie kijken wat er in Vlaanderen allemaal gebeurt. Zo kunnen mensen de kans krijgen hun ervaringen uit te wisselen. Ik weet dat in bepaalde wijken in Gent waar veel kansarmen wonen, met het middenveld wordt

samengewerkt. Het gaat in die wijken zeker niet enkel om allochtonen. Zo worden leesvaders en leesmoeders hier meer bij betrokken. Plezier hebben aan lezen, is iets dat al heel vroeg moet worden aangekweekt.

Ik ben, net als mevrouw Deckx, opgegroeid in een periode zonder veel televisie of media en zonder pc's. Nu lopen kleuters al bijna met een pc rond. Misschien moeten we dat weer invoeren. In het licht van de brede school kan dit punt misschien ook aan bod komen. Dit is niet enkel een taak of een opdracht van de scholen. We kunnen dit breder opvatten.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, ik onderschrijf de woorden van de twee voorgaande sprekers. Wat de verhoging van het leesplezier betreft, kijken we vooral naar de scholen. Als er een omgeving in Vlaanderen is waarin kinderen vaak worden uitgenodigd om te lezen en waarin zich veel boeken bevinden, is het wel de school. Indien we het leesplezier willen versterken, moeten we ook kijken naar de andere domeinen waarbinnen kinderen actief zijn. Ik ondersteun de visie van mevrouw Pehlivan. Gezinnen en ouders kunnen een belangrijke rol spelen in het stimuleren van het leesplezier. Andere organisaties, zoals de gemeentelijke bibliotheken, kunnen dit ondersteunen.

Mijn vraag over de verhoging van het leesplezier ligt in het verlengde van de vraag die mevrouw Vanderpoorten heeft gesteld. De minister heeft de gemeentebesturen bevraagd om zicht te krijgen wat er op het vlak van het flankerend onderwijsbeleid nu eigenlijk allemaal gebeurt. Heeft de minister, op basis van die bevraging, zicht gekregen op de initiatieven die de Vlaamse gemeenten nemen om het lezen bij jonge kinderen te ondersteunen?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, ik wil me zeker bij de bedenking van mevrouw Vanderpoorten aansluiten. Er gebeurt al heel veel. Voor een voorbeeld verwijs ik naar de gemeente Zwevegem. Dit zou over heel het grondgebied kunnen worden uitgebreid. De provincie en de gemeente hebben heel wat initiatieven genomen. De scholen die vlakbij de openbare bibliotheek liggen, bezoeken dat gebouw vaak. De scholen die veraf liggen, krijgen nu bezoek van de bibbus. Deze bus vervoert een aangepaste collectie, die op aanvraag kan worden gewijzigd. Op die manier wordt op vraag een stimulerende leesomgeving gecreëerd.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, er is ondertussen al heel wat gezegd. Ik wil nog even het sociale aspect aanhalen. We weten dat leesplezier niet enkel over plezier gaat. Mensen bouwen hier enorm veel taalvaardigheid mee op. Ze kunnen die vaardigheid in hun latere leven, met inbegrip van hun professionele leven, gebruiken. Hetzelfde geldt voor de integratie. We merken dat voor allochtonen de taalachterstand vaak het probleem is om aan werk te geraken. Indien die mensen meer zouden lezen, zouden we dit probleem kunnen oplossen.

We moeten dit dan ook breder zien. Het gaat niet enkel om de klasbibliotheken. Iedereen weet dat de aanwezigheid van boeken aanzet tot lezen. De mensen die veel boeken in huis hebben, zijn meestal hoogopgeleid en verdienen meestal goed hun boterham. We moeten er niet enkel voor zorgen dat er een goede klas- of schoolbibliotheek is. De minister zou, in overleg met de steden en de gemeenten en misschien samen met minister Bourgeois, de drempel van de stedelijke en gemeentelijke bibliotheken moeten verlagen. Dit moet het ouders en kinderen mogelijk maken die beleving van een bezoek aan de bibliotheek en het daar vinden van leesvoer samen te ervaren.

Ik weet niet wat de minister over de klasbibliotheken zal zeggen. De stelling dat veel klasbibliotheken verouderd zijn, klopt gedeeltelijk. Ik zou het kind niet met het badwater weggooien. Ik zie dat bij mijn eigen kinderen. Mijn dochter is gek van Marc de Bel. Ze vindt zijn boeken fantastisch. Aangezien de oudere schrijvers haar onbekend zijn, blijven ze ook

onbemand. Ik heb haar de boeken 'Floere het Fluwijn' en 'Sinterklaas in de hemel en op de aarde' van Ernest Claes gegeven. Ze vond die boekjes, die ze voordien niet kende, allebei fantastisch. Wat de vernieuwing van het aanbod van de bibliotheken betreft, zou ik er dan ook voor pleiten niet al het oude werk overboord te gooien.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Voorzitter, ik sluit me aan bij de vraagstellers. Ik vind het beangstigend dat de kinderen in Vlaanderen op het vlak van leesplezier in een internationale vergelijking zowat het laagst scoren. We hebben daar nog een hele weg af te leggen.

Ik zou nog een kanttekening willen maken die bij een aantal opmerkingen van, onder meer, mevrouw Pehlivan, aansluit. Kinderen op technisch vlak leren lezen, is natuurlijk een taak van de school. Kinderen graag doen lezen, is iets heel anders. De school is op dat vlak een van de vele actoren die een rol kunnen vervullen. Elke week opnieuw verklaren we dat scholen allerlei zaken moeten doen. De scholen krijgen steeds meer taken. De eerste personen die een kind graag kunnen doen lezen, zijn de ouders.

Ik vind dat we in het Vlaams Parlement te vaak abstractie van die categorie mensen maken. Vanuit de politiek hebben we daar weinig vat op. We weten niet wat er in hun huizen gebeurt. We behandelen hen altijd met de nodige schroom.

Wat de gelijke kansen betreft, zijn initiatieven van de gemeenten en van de scholen natuurlijk belangrijk. Wat me fundamenteel lijkt, is een sensibilisering van de ouders. Zodra de school hun kinderen technisch goed heeft leren lezen, zijn zij er in de eerste plaats verantwoordelijk voor die kinderen ook graag te doen lezen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, de leesomgeving speelt een cruciale rol voor het leesplezier. Afhankelijk van de lokale context en het pedagogisch project van elke school, moeten we nagaan hoe die omgeving het best wordt gerealiseerd. Sommige scholen hebben, zoals mevrouw Vanderpoorten heeft vermeld, een schitterende samenwerking met de lokale bibliotheek ontwikkeld. Andere scholen hebben dan weer een sterk aankoopbeleid. Uit het onderzoek blijkt echter dat veel scholen die leesomgeving niet realiseren. Het onderzoek van PISA, dat we ongeveer een jaar geleden hebben voorgesteld, leert ons hetzelfde.

Om die reden heb ik in het voorjaar een rondetafel over lezen en leesplezier bijeengeroepen. Tijdens die rondetafel is het probleem aangekaart en zijn oplossingen gezocht. Het verbaast me overigens dat mevrouw Vanderpoorten daar nooit een vraag om uitleg over heeft gesteld.

Alle spelers die bij het lezen in schoolverband betrokken zijn, waren daar aanwezig. De heer Joris, directeur van boek.be was er. Locus, het steunpunt voor bibliotheken, cultuur- en gemeenschapscentra en lokaal cultuurbeleid in Vlaanderen, was er. Minister Schauvliege had een kabinetsmedewerker afgevaardigd. Alle actoren hebben samen gekeken hoe we een breder actieplan kunnen opstellen om kinderen opnieuw zin in lezen te geven.

Wat leesvaardigheid betreft, behoren de Vlaamse kinderen tot de wereldtop. Ze lezen echter niet graag. We moeten ons dan ook afvragen wat het zou geven indien ze ook nog eens graag zouden lezen.

Het tijdens de vraagstelling aangehaald onderzoek is tijdens de rondetafel ter sprake gekomen. De definitieve resultaten waren op dat ogenblik nog niet bekendgemaakt. De heer Joris heeft de tendensen echter duidelijk toegelicht. Die resultaten komen overeen met de resultaten van het PISA-onderzoek uit 2009.

Ondertussen hebben al meerdere rondetafels over lezen en leesplezier plaatsgevonden. De vertegenwoordigers van de beleidsdomeinen Onderwijs en Cultuur zoeken samen oplossingen op korte en op langere termijn om het lezen stevige impulsen te geven. Ik

verwacht eerstdaags het finaal verslag van deze meetings. Daar zullen meteen ook concrete acties uit voortkomen.

De CANON Cultuurcel is mijn vaste partner tijdens het overleg en vertegenwoordigt het beleidsdomein Onderwijs op alle hiermee verwante vlakken. Alle actoren vergaderen op trimestriële basis. We werken hiervoor samen met de boekensector, met de bibliotheken, met Locus en met vzw Bibnet.

Samenwerking is noodzakelijk. Gezien de pedagogische vrijheid van elke school en de verschillende lokale contexten waarin een bibliotheek zich kan bevinden, lijkt een van bovenaf opgelegde formule niet wenselijk. De scholen moeten hierbij worden betrokken. Elk initiatief moet tot het eigen beleidsvoerend vermogen van een school bijdragen.

De vernieuwde Dynamo3-ondersteuning voorziet in verschillende mogelijkheden. Dynamo-scholen kunnen gratis met De Lijn naar de bibliotheek. Een Dynamo3-project kan een school financiële ondersteuning opleveren om in samenwerking met de bibliotheek lesprojecten uit te werken. Verder willen we inzetten op de verbreding van het instrument. In onze communicatie koppelen we lezen telkens aan leesplezier. We brengen deze informatie met Locus ook in de bibliotheken.

Binnenkort komen er dus bijkomende acties. Ik verwijs graag naar de actie Boekenjuf/meester, dat is een samenwerking tussen CANON en Boek.be, waarbij zij sinds dit jaar via een brede oproep op zoek zijn gegaan naar goede praktijkvoorbeelden in het basisonderwijs. Een voorbeeld is natuurlijk een goede samenwerking met de lokale bibliotheek. De brochure werd naar alle basisscholen verspreid en is ook gratis opvraagbaar bij onze dienst Publicaties. Het is een instrument voor vorming en nascholing en werd zo voorgesteld aan de onderwijskoepels. Via een nieuwe oproep werd de editie 2012 alvast ingezet. Een van de acties zal uiteraard zijn die goede praktijken te verspreiden.

Ik werk samen met de minister van Cultuur. Leesplezier is meer dan leestechiek. Het belangrijkste is dat we niet eenzijdig focussen op leestechiek. Dat gebeurt soms in scholen waardoor de goesting om te lezen achteruitgaat. Het is kwestie een goed evenwicht te vinden. Het aanbod is daarom belangrijk. De boeken moeten kunnen aansluiten op de interesses van kinderen, zowel fictie als non-fictie. Bij de leesvaardigheid moeten we rekening houden met leesbegrip. We horen soms rare dingen. Anderstalige kinderen halen soms hoge leesniveaus terwijl ze niets begrijpen van wat ze lezen. Ook dat kan voorkomen. De twee hangen niet noodzakelijkerwijze samen. Klasse wijdde er in april 2011 een goed artikel aan. Naast het technisch lezen moet er dus zeker ook aandacht zijn voor het uitbreiden van de woordenschat en het verrijken van de zinsbouw, werkend vanuit hun leefwereld.

Ik heb ooit al eens het verhaal verteld dat we met de klas naar de opera gingen toen ik 16 was. De eerstvolgende twintig jaar heeft niemand van mijn klas nog een voet in de opera gezet. *(Gelach)*

Dat is een mooi voorbeeld van hoe het niet moet. Het was zeer saai, zeer lang en we snaptten er niets van. Voor jonge mensen kan men beter naar andere vormen van cultuuroverdracht zoeken of hen zelf een opera laten maken.

Ik dank u voor uw vragen, u hebt me de gelegenheid gegeven om aan te geven wat we op dit moment aan het doen zijn op het vlak van lezen en de goesting om te lezen.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Dat is ideaal. *(Gelach)*

Mevrouw Vanderpoorten, ik ben me er absoluut van bewust dat er scholen zijn die goed samenwerken met de gemeentelijke bibliotheek.

Mijnheer Delva, ik ben het er helemaal mee eens dat de ouders ook een taak hebben. Maar ik weet dat er op heel veel plaatsen geen samenwerking is en ik weet dat er helaas nog heel wat gezinnen zijn waar dat initiatief niet genomen wordt.

Daarom kan ik uw initiatief alleen maar toejuichen, minister. De school mag niet afhankelijk zijn van de gemeente of de ouders. Als zij ook initiatieven nemen, is dat prima meegenomen, maar er moet meer zijn. De toepassing moet gebeuren in alle scholen in Vlaanderen, uiteraard – en dat is heel erg belangrijk – met hun goedkeuring en medewerking.

Minister, ik wacht het finale verslag waarover u spreekt af. Dan zal ik zien of ik hierop moet terugkomen. Ik dank u voor uw initiatief.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Ik dank u voor uw antwoord, minister. Er wordt heel wat voorbereid. Ik sluit me aan bij de bedenkingen en opmerkingen van mevrouw Deckx. Wij appreciëren ook al wat er gebeurt. Mevrouw Poleyn en mevrouw Vanderpoorten gaven nog voorbeelden van goede samenwerking. Het is goed om alle praktijkvoorbeelden te bundelen zodat iedereen daar op eigen maat en volgens eigen mogelijkheden uit kan putten. Er is nog heel wat in voorbereiding in overleg met boek.be en CANON en de minister van Cultuur.

Een landelijk overdraagbaar model moet een model zijn met veel varianten. Van Alveringem tot Antwerpen kan men niet hetzelfde model toepassen. Er moet flexibiliteit en aanpassing mogelijk zijn. We zijn op de goede weg. Ik hoop binnenkort tastbare resultaten te zien.

De heer Boudewijn Bouckaert: De juf van mijn dochter heeft gevraagd om bij verjaardagen een boekenbon voor de klas te schenken in plaats van snoep voor haar.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de school voor hoogsensitieven
- 2722 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, minister, collega's, in het reces vernamen wij dat een vorm van 'collectief huisonderwijs' voor hoogsensitieve kinderen van start gaat. Volgens de initiatiefnemers is er nood aan een eigen school omdat functioneren in het gewone onderwijs niet of moeilijk lukt. Het is een initiatief dat eerder marginaal is, want volgens mijn informatie maken slechts drie kinderen er gebruik van. De oprichters zijn momenteel nog op zoek naar sponsors en zij hopen met dat geld straks ook een locatie te kunnen betalen voor het schooltje. Op dit ogenblik wordt die onderwijsvorm in een huiskamer georganiseerd. Als mijn informatie klopt, bedraagt het lesgeld 8.950 euro per schooljaar. Dat baart mij zorgen.

Minister, klopt het dat er een gebrek is aan opvang voor hoogsensitieve kinderen in ons onderwijs? Hoe staat u tegenover dit initiatief? Moeten ouders niet ingelicht worden over de bestaande en goedkopere initiatieven? Zijn er maatregelen die u in dit kader zult nemen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, volgens Elaine Aron, de Amerikaanse psychologe die in 1996 het begrip 'hoogsensitieve persoon' heeft geïntroduceerd, is deze eigenschap een wijdverspreid fenomeen: 15 tot 20 procent van alle mensen zou hooggevoelig zijn. Zij stelt ook dat dit een aangeboren karaktereigenschap betreft. Deze eigenschap komt soms samen met ADHD, autismespectrumstoornissen (ASS) en andere stoornissen voor. Soms komt deze eigenschap ook los van een stoornis voor. Zowel voor leerlingen met

gedragstoornissen als voor leerlingen met ASS is nu reeds voorzien in de mogelijkheid van het geïntegreerd onderwijs (gon).

Aangezien het gaat om een persoonlijkheidseigenschap en niet om een beperking, lijkt het me niet wenselijk om voor hoogsensatieve leerlingen een bijkomend type in het buitengewoon onderwijs of het gon te creëren. Dit wil niet zeggen dat de reguliere scholen waar deze leerlingen zijn ingeschreven, niet de nodige maatregelen moeten treffen om, waar mogelijk, rekening te houden met deze – maar ook met andere eigenschappen – van leerlingen.

Gelet op de vrijheid van onderwijs staat het eenieder vrij om onderwijs in te richten. Bovendien is huisonderwijs, mits voldaan wordt aan een aantal voorwaarden, een recht. Maar het blijft natuurlijk onze bedoeling om in het reguliere onderwijsaanbod ook voor kinderen met een beperking in een kwaliteitsvol aanbod te voorzien. Daarom is afgesproken dat voor het verbeteren van het gewoon en buitengewoon onderwijs voor leerlingen met specifieke noden initiatieven worden genomen.

Een van de maatregelen die wij in de komende weken en maanden zullen nemen, is de principes van handelingsgericht samenwerken tussen school, ouders en CLB, en de inzet van STICORDI-maatregelen. STICORDI is het geheel van maatregelen die te maken hebben met stimuleren, compenseren, remediëren, differentiëren en dispensereren. Wij zullen dat verankeren in de onderwijswetgeving. Hoogsensatieve leerlingen kunnen uiteraard een mogelijke doelgroep voor STICORDI-maatregelen zijn. Er is al voldoende informatie beschikbaar, maar waar nodig zullen wij over nieuwe maatregelen nog berichten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de daling van het aantal jongeren met een leercontract - 2752 (2010-2011)

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, het aantal jongeren met een leercontract is de voorbije decennia dramatisch gedaald. In tien jaar tijd is het aantal jongeren met een leercontract gehalveerd, van 7000 in 2000 tot 3500 in 2010. Midden de jaren tachtig waren dat er nog 12.000. En hoewel die jongeren sinds 2008 een officieel diploma krijgen, bracht dat geen kentering. Deze forse daling is ook slecht nieuws voor de bedrijven die deze jongeren willen opleiden en tewerkstellen.

Het systeem van de leertijd kan nochtans sterke cijfers voorleggen. Van de jongeren die het leercontract voltooien, vindt 90 procent een duurzame baan. Bovendien gaat 66 procent aan de slag in de sector waarvoor hij of zij is opgeleid. Na vijf jaar is één op de vijf zelf als zelfstandig ondernemer aan de slag. Hier kan zelfs het reguliere onderwijs niet aan tippen.

Net dat laatste kan wel eens een verklaring vormen voor de dramatische daling van het aantal jongeren met een leercontract. Luc Neyens, leertijdverantwoordelijke van SYNTRA, stelt vast dat het stelsel van het leercontract niet echt bekend is: “(...) de beleidswereld, sociale partners, onderwijskoepels, centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), leraars en leerlingen kennen ons niet, of hebben verouderde denkbeelden.” Echt problematisch vindt hij het kennisgebrek van de scholen: “De scholen? Daarvan krijgen we (...) voorlopig weinig respons. We vrezen dat ze (...) leerlingen niet doorverwijzen, omdat ze hen liever zelf houden. Nochtans mislukken vele jongeren omdat ze niet in een schoolse context passen. Ze zouden veel beter tot hun recht komen bij ons, waar ze leren werken in de dagelijkse praktijk van een kleine onderneming.” Hij vindt het pijnlijk dat van de 3500 jongeren die een leercontract hebben, er slechts 70 – 2 procent dus – van het CLB informatie hebben gekregen. Daarom kondigt SYNTRA een charmeoffensief aan: “Eerst bij de politici. Sommigen kenden

ons, maar de meesten niet, hoewel wij volledig passen in het decreet Leren en Werken dat zij in 2008 hebben goedgekeurd.”

Minister, erkent u het grote probleem van de daling van het aantal jongeren met een leercontract, zowel voor de jongeren die schoolmoe zijn als voor het afnemende veld, dus voor de kleine ondernemingen die hen goed kunnen inschakelen? Hoe verklaart u dat zowel scholen als CLB's vrijwel geen kennis en/of belangstelling lijken te hebben voor het stelsel van het leercontract, of het alternerend leren en werken? Een paar maanden geleden, in juli 2011, heeft het Vlaams Parlement vrijwel unaniem een voorstel van resolutie goedgekeurd, waarin onder meer werd aangedrongen op een actieplan om het aantal afgestudeerden die opgeleid zijn voor beroepen in de industrie, dus de maaksector, drastisch te verhogen. Zal ook het systeem van de leertijd bij dit actieplan worden betrokken?

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Ik sluit me volledig hierbij aan. Net voor de vakantie was ik bij SYNTRA in Gent, waar een nieuwe opleiding was opgericht. Die is niet alleen gericht op Turkse jongeren, maar die vormden toch wel de grootste groep aanwezigen. De opleiding betrof het kwaliteitsvol snijden van pitavlees. Dat vond ik een heel goed initiatief. Dit lijkt me te weinig bekend te zijn bij jongeren. Misschien houden scholen hen liever bij zich dan hen door te sturen naar opleidingen waarbij ze met leercontracten een beroep kunnen aanleren en meer kans hebben om werk te vinden.

Nochtans bedraagt de werkloosheid bij min-25-jarigen volgens de VDAB-cijfers 25 procent, wat zeer hoog is. Dat zullen waarschijnlijk ook wel laaggeschoolde jongeren zijn, jongeren die perfect een bepaalde opleiding zouden kunnen volgen. Ook zijn honderden kmo's op zoek naar jongeren, om hen te kunnen inzetten op de werkvloer, om hen een opleiding te geven. Het is dus belangrijk om die opleidingen te herwaarderen en veel beter bekend te maken. Dat gebrek aan bekendheid lijkt me immers een deel van het probleem.

Ik heb geen cijfers over leercontracten, maar misschien moeten jongeren meer worden begeleid. Minister, misschien moet u dat toch eens bespreekbaar maken bij uw collega's. Soms worden jongeren geweerd van het verkrijgen van een leercontract, wat problematisch is. Er is sprake van één dag opleiding per week. Dan zou de VDAB die jongeren eigenlijk moeten begeleiden om een leercontract te kunnen krijgen op de werkvloer. Daar lijkt mij heel veel te schorten. Zult u ter zake overleg plegen met uw collega's? De diverse opleidingen moeten bekender worden in de scholen. Die scholen moeten jongeren doorsturen, maar ook de VDAB moet hen begeleiden.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, ik wil reageren op het standpunt dat scholen en CLB's eigenlijk onvoldoende doorverwijzen naar SYNTRA-opleidingen. Niet elk kind is geschikt om verder een opleiding te volgen bij SYNTRA. Het is ook belangrijk om heel duidelijk voor ogen te houden dat de VDAB heel sterk beklemtoont dat jonge mensen die geen diploma behalen, verzwakt op de arbeidsmarkt terechtkomen. Jongeren die een SYNTRA-opleiding hebben gevolgd, behalen niet het diploma van het secundair onderwijs. Ze lopen daarmee het risico dat ze zwakker op die arbeidsmarkt terechtkomen.

Cijfers tonen aan dat ze inderdaad onmiddellijk na de opleiding een baan vinden, maar het is ook interessant dit op lange termijn te bekijken. Indien ze worden ontslagen bij de eerste werkgever, wat zijn nadien dan hun kansen op arbeidsmarkt? Scholen worden toch wel geïnformeerd over het feit dat het belangrijk is om jongeren zo lang mogelijk een traject te laten afleggen binnen het secundair onderwijs, om hun kansen te bieden op een diploma binnen het voltijds secundair onderwijs. Daarom proberen de scholen om op de eerste plaats oplossingen te bieden, een studiekeuze aan te bieden binnen dat voltijds secundair onderwijs.

We kunnen stellen dat de CLB's de systemen voor leren en werken zeer goed kennen. Sinds het nieuwe decreet spelen ze echter een andere rol als het gaat over studieoriëntatie en schoolloopbaanbegeleiding. Wat dat betreft, komen ze op de tweede plaats, terwijl het de scholen zijn die de eerste rol spelen. Minister, vindt u, naar aanleiding van de opmerking en de vraag van SYNTRA, dat de rollen qua studiekeuze en -begeleiding en loopbaanbegeleiding moeten worden herbekeken? In welke mate neemt u het systeem van leren en werken en de problematiek die hier wordt aangekaart, mee in overweging bij de hervorming van het secundair onderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, op 23 februari van dit jaar heb ik een actuele vraag gesteld over deze problematiek. Minister, in uw antwoord hebt u een toezegging gedaan in verband met mijn suggestie om de werking van de regionale overlegplatformen (ROP's) tussentijds te evalueren. We hebben die ROP's geïnstalleerd bij het in werking treden van het decreet Leren en Werken. De bedoeling was de diverse aanbieders van het deeltijds aanbod samen te brengen, zodat ze dat aanbod beter op elkaar zouden kunnen afstemmen. Dan gaat het ook over de bijdragen die worden gegeven, de contacten met de stageplaatsen en zo. Ik dacht dat het ook de bedoeling was zo uiteindelijk te zorgen voor een meer natuurlijke instroom bij die leertijd. Hebt u die tussentijdse evaluatie al gemaakt? Wanneer zullen die resultaten ervan er zijn?

Ook wil ik verwijzen naar een ander voorstel van resolutie dat we net voor het reces hebben goedgekeurd, over ondernemerschap en ondernemingszin in het onderwijs. Eén punt ervan betrof de stages en het werkplekleren. Voor mij is dat een oproep – maar dat is breder dan dit alleen – om deze legislatuur nog eens de tijd te nemen om ruim na te denken over wat er zoal bestaat qua stages, werkplekleren en deeltijds werken en leren. Moeten we ter zake niet komen tot een bredere visie en een coherent beleid, waarbij veeleer wordt bekeken wat voor welke leerling op welk moment het beste zou zijn om schoolmoeheid tegen te gaan en het gekwalificeerd zijn van de leerlingen zo optimaal mogelijk te maken?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer Bouckaert, ik onderschrijf de teneur van uw vraag om uitleg. U stelt dat de bedrijfswereld onvoldoende kennis heeft van het leercontract. Mocht het zinvol zijn voor deze commissie, dan wil ik graag een bezoek organiseren aan SYNTRA Midden-Vlaanderen, waar heel wat leerlingen een leercontract volgen. Die organisatie beschikt er over een moderne infrastructuur en kan er zeker een goed beeld geven van wat een middenstandsopleiding en een leercontract vandaag betekenen. Als minimum vijf of zes mensen daarin geïnteresseerd zijn, kunnen we een waardevol bezoek organiseren.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Het systeem van leren en werken is heel waardevol en het verdient alle aandacht, maar het is te weinig gekend. Dat blijkt als je luistert op het veld. Het is ook een middel dat kan worden ingezet tegen de ongekwalificeerde uitstroom. Sommige jongeren zijn toe aan een veilige schoolomgeving, anderen zijn zelfstandiger en zouden naar SYNTRA kunnen gaan.

Het decreet Leren en Werken is een stap in de goede richting, maar het kan nog beter. Blijkbaar is de doorverwijzing een probleem. Dat zou kunnen vanuit de CLB's. Mevrouw Helsen zegt dat dat vanuit de scholen moet. Blijkbaar is het te weinig gekend. We moeten vertrekken vanuit de leerling en zijn capaciteiten en interesses, en waar we hem gaan doorverwijzen. Zo kunnen we SYNTRA en het decreet Leren en Werken beter bekend maken.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het is een jammerlijke evolutie dat het aandeel van jongeren dat kiest voor de leertijd, gedaald is. Dit is jammer, omdat alle systemen waarbij leren en werken worden gecombineerd, uitstekende manieren zijn om beroepsopleidingen in te richten. Dergelijke opleidingen zijn immers bijzonder praktijkgericht, kunnen sterk motiverend zijn en bieden jongeren een unieke kijk op de toekomstige beroepspraktijk. Er zijn ook nog andere mogelijkheden. In de scholen voor voltijds onderwijs heb je de component werkplekleren via stages.

Mevrouw Helsen, via SYNTRA kun je wel een diploma secundair onderwijs krijgen.

Mevrouw Kathleen Helsen: Maar je moet kijken naar hoeveel jongeren dat ook behalen. Die mogelijkheid is gecreëerd in het nieuwe decreet.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Helsen, u zei het alsof het niet kon. Daarom wil ik dat even corrigeren.

Ik ga ervan uit dat scholen en CLB's voldoende kennis hebben van het systeem. Als daarover twijfel bestaat, is het belangrijk dat in de eerste plaats SYNTRA dat nakijkt. Ik heb SYNTRA gevraagd een plan op te stellen om scholen, CLB's en leerkrachten in te lichten. Vandaag weet ik niet hoever het daarmee staat. Ik heb SYNTRA in elk geval gevraagd om mij een voorstel te doen.

We zijn op dit moment bezig met een actieplan voor wiskunde, wetenschappen en techniek. Het spreekt voor zich dat de problematiek van de leertijd zal worden meegenomen in de hervorming van het secundair onderwijs, en daar een structureel onderdeel van zal uitmaken.

De heer Boudewijn Bouckaert: We moeten vermijden dat er perverse mechanismen zijn bij de scholen, dat ze de leerlingen die beter geschikt zijn om hun talenten uit te werken in een leercontractensysteem, bij zich houden om het leerlingenaantal constant te houden. Dat moet worden gecorrigeerd. We moeten ook kijken naar Nederland, dat werkt met een systeem van bonussen voor scholen die erin slagen hun leerlingen in de technische beroepssector te laten doorstromen. Het leercontract behoort daar zeker toe.

Misschien moeten we ook de koppeling maken met de hervorming van het secundair onderwijs. In onze vorige hoorzitting suggereerde de heer Standaert dat we meer moeten werken met het modulaire systeem. Misschien stoppen we onze kinderen te veel in een alles-of-nietsysteem. In dat modulaire systeem kun je diploma's geven voor bepaalde modules zodat er geen ongekwalficeerde uitstroom meer is. Die kinderen kunnen dan een zekere vaardigheid voorleggen. Dit moeten we in de discussie over het beroepsonderwijs en het leercontractensysteem stoppen.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik kreeg geen antwoord op mijn vraag over de tussentijdse evaluatie van de ROP's die u hebt beloofd.

Minister Pascal Smet: Ik heb het genoteerd. Ik zal dat nakijken.

Mevrouw Sabine Poleyn: Op 25 maart 2010 zei u in deze commissie dat de relance van de leertijd het kernpunt was van het actieplan van SYNTRA, dat toen al bestond. Er is dus al een plan, maar ik heb er nog niet veel van gemerkt. Blijkbaar was ik ook niet de doelgroep.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Ik wil de suggestie van de heer De Meyer ondersteunen om een bezoek te brengen aan SYNTRA. We moeten eens nagaan wanneer dat kan.

De voorzitter: Dat kunnen we na Nieuwjaar plannen als de hoorzittingen voorbij zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de studiekeuze van studenten in relatie tot de arbeidsmarkt
- 2757 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, dit blijft een heikel punt. We hebben het er al over gehad. Het aantal studenten in het hoger onderwijs blijft stijgen. Toch blijft het aantal studenten in de exacte wetenschappen, ingenieursopleidingen en informatica dalen.

Ik breng deze kwestie aan de orde om de invalshoek van directeur-generaal Wilson De Pril van Agoria te belichten, dat er vanuit het onderwijs dringend maatregelen moeten komen om jongeren meer voor opleidingen te doen kiezen die de arbeidsmarkt nodig heeft. Ik kan hem daarin volgen, maar hij gaat op een opmerkelijke manier verder.

Hij stelt zich vragen bij het oneindige aantal studierichtingen waaruit studenten kunnen kiezen en dan vooral het grote aantal zachte studierichtingen. Dat is toch merkwaardig. Zo pleit hij ervoor dat een jongere een eerste studierichting vrij mag kiezen, maar als hij of zij niet slaagt, dan zal de student enkel nog kunnen kiezen uit richtingen die aansluiten bij haar of zijn talent en daarenboven nuttig zijn voor de arbeidsmarkt.

Een ander merkwaardig voorstel is dat de werkloosheidsuitkering van jongeren die met een – volgens hem – kansloos diploma op de arbeidsmarkt komen, moet worden verminderd. Als laatste voorstel stelt hij dat studies die voorbereiden op knelpuntberoepen op de arbeidsmarkt, goedkoper moeten worden gemaakt en de andere duurder.

Minister, we moeten nadenken over methoden om jongeren aan te zetten om te kiezen voor technologie. Volgens mij blijft de vrijheid van studiekeuze essentieel. Het onderwijs reduceren tot een loutere voorbereiding op de arbeidsmarkt lijkt mij een te enge benadering.

Minister, hoe staat u tegenover deze voorstellen? Ik weet dat u de rationalisering van het aantal studierichtingen genegen bent, maar gaat u in dit kader dan snoeien in de zachtere richtingen?

Hebt u de jongste tijd nog maatregelen genomen om jongeren op een vrijwillige manier te doen kiezen voor richtingen die voorbereiden op knelpuntberoepen?

Was er nog overleg met andere actoren zoals de VDAB, de sectorfederaties en de onderwijskoepels? Werden er concrete afspraken gemaakt op dat vlak?

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, collega's, deze vraag loopt voor een deel parallel met het debat dat we gisteren hebben gevoerd over de arbeidsmarkt en het debat over de hervorming van het secundair onderwijs. We spreken al lang over de rationalisering van de studierichtingen. Zelfs als er geen grote hervorming komt, zullen we daar toch mee moeten doorzetten.

Er werd in het voorjaar een plan voorgesteld op basis van de resolutie rond technologie. Ik dacht dat u dat samen met de minister-president zou behandelen. Wat is de stand van zaken?

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, ik ondersteun de vraagstelling van mevrouw Deckx en heb ook heel wat vragen en bedenkingen bij deze visie. Ik stel ook vast dat die haaks staat op verschillende punten van de nota van de minister over de hervorming van het secundair onderwijs. In die nota staat dat er bij de studiekeuze en studieloopbaanbegeleiding niet zozeer rekening moet worden gehouden met de noden op de arbeidsmarkt, maar vooral met de talenten van de jongeren.

Het secundair onderwijs zou niet enkel een voorbereiding op de arbeidsmarkt mogen zijn, maar een zeer brede, algemene vorming moeten geven aan jongeren. Jongeren evolueren ook nog sterk doorheen het secundair onderwijs, zowel wat hun algemene ontwikkeling als hun interesses betreft. Dat maakt het zeer moeilijk om op jonge leeftijd reeds dergelijke strenge keuzes te maken. Minister, hoe valt dat te rijmen met de piste die u wilt bewandelen bij de hervorming van het secundair onderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Het leerplichtonderwijs heeft in eerste instantie als doel om kinderen en jongeren op te voeden en te begeleiden in hun persoonlijkheidsontwikkeling en volwassenwording en pas in tweede instantie in het opleiden naar een bepaald beroep om een plaats te krijgen op de arbeidsmarkt.

We hebben die resolutie indertijd goedgekeurd omdat er vandaag abnormaal weinig jongeren voor die technische beroepen kiezen en niet zozeer om jongeren te stimuleren of zelfs bijna te verplichten een technische richting te kiezen. Wat is de stand van zaken van de voorbereiding van het stimuleringsplan techniek en wetenschappen? Gisteren bleek dat minister Muyters, bevoegd voor werk, nog niet bij dat plan betrokken is, hoewel dat wel zo zou moeten zijn.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Mevrouw Deckx zegt dat de vrijheid van studiekeuze essentieel is. Ik vind dat ook.

Mevrouw Poleyn zegt dat onderwijs in de eerste plaats dient om op te voeden. Er zijn twee aspecten aan onderwijs. Een eerste aspect is het geven van een algemene vorming en een brede kijk op de wereld aan de jongeren. In tweede instantie kan die vorming ook arbeidsmarktgericht zijn. Er zijn heel weinig mensen die louter arbeidsmarktgericht worden opgeleid. Zoals iemand ooit zei: “Het is mooi meegenomen als een ingenieur ook Plato kent.”

Er werd verwezen naar de resolutie die goedgekeurd werd vóór het zomerreces. Er is een tekort aan arbeidskrachten in het domein wetenschap en techniek. Ik hoorde vanmorgen dat de NMBS een grote selectieprocedure organiseert om zo snel mogelijk elektromechanici aan te werven.

Ook in de zorgsector zijn er heel wat knelpuntberoepen. We moeten dat dus in een groter geheel plaatsen. Dat neemt niet weg dat studiekeuzebegeleiding cruciaal is. Je kunt leerlingen helpen talenten of interesses te ontdekken waar ze zich niet bewust van waren.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Vrijheid van studiekeuze is een belangrijk principe. Moet dat principe echter absoluut zijn? Die discussie los je niet in twee minuten op.

Is het aantal studierichtingen dat we in Vlaanderen hebben nog wel verantwoord? Ik hoop dat u niet op een grote hervorming van het secundair onderwijs wacht om dat te laten aanpakken door uw opvolger, maar dat u daar in deze legislatuur zelf iets aan doet.

De heer Boudewijn Bouckaert: Er zijn twee discussies.

Iedereen is het ermee eens dat onderwijs de twee luiken moet bevatten die mevrouw Vermeiren heeft vermeld. Ik heb nog nooit iemand horen zeggen dat onderwijs alleen maar op de arbeidsmarkt gericht moet zijn. Er is wel altijd discussie over de verhouding tussen die luiken en over de manier waarop we die twee luiken naar de kinderen moeten brengen.

Onderwijs moet natuurlijk een goede toeleiding naar de arbeidsmarkt inhouden. We moeten de kinderen niet opleiden tot de werkloosheid. Sommige organisaties hebben misschien belang bij een hoge werkloosheid omdat ze de werkloosheidsuitkeringen organiseren en daar dus aan verdienen, maar dat kan toch niet de bedoeling zijn. Het is perfect legitiem dat je die zorg inbouwt in het onderwijs. Je moet dat doen met een mengeling van ‘stick’ en ‘carrot’.

Enerzijds moet je voorlichting geven over wat je kunt verdienen op de arbeidsmarkt. Dat gebeurt ook, zoals op de website staat. Anderzijds moet je ook wel eens een stick gebruiken, een negatieve incentive, zoals de heer Wilson De Pril voorstelt. Het is nog maar de vraag of dat dat het beste middel is. Voor de universiteit sluit ik mij volledig aan bij de heer Oosterlinck, die spreekt over gediversifieerd inschrijvingsrecht.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik heb tegen de heer Oosterlinck gezegd dat u het enige parlementslid bent dat hem steunt.

Ik ben het ermee eens dat de vrijheid van studiekeuze essentieel is. Je kunt die keuze niet laten afhangen van de middelen van de ouders of van het feit of die al dan niet bereid zijn om daar meer voor te betalen. Jammer genoeg merken we nu al in het secundair onderwijs dat de keuzes van sommige kinderen worden bepaald door de draagkracht van hun ouders. Op dit moment is dat dus al latent aanwezig. We moeten dat niet versterken, maar eerder afbouwen.

Ik vind ook dat we die discussie niet meer moeten voeren. Het onderwijs moet twee dingen doen: enerzijds kinderen opleiden en tot sterke, veelzijdige en open persoonlijkheden maken, en anderzijds voorbereiden op de arbeidsmarkt. Die twee gaan samen. De finaliteit mag inderdaad niet zijn om ze enkel voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Het mogen geen kleine robotjes zijn. Het is trouwens ook in het belang van de arbeidsmarkt dat ze meer zijn dan dat, want zo zullen ze zich gemakkelijk kunnen aanpassen aan gewijzigde omstandigheden.

Dat is een discussie die we al gevoerd hebben en die we dus niet meer moeten voeren, maar toch komt ze af en toe nog terug bij sommigen. Aan de ondertoon van sommigen merk je dat ze die discussie nog niet volledig vergeten zijn.

We moeten bij de hervorming van het secundair onderwijs veel meer inzetten op leerlingenbegeleiding en studiekeuzebegeleiding, en inderdaad ook op een drastische vermindering van het aantal studierichtingen. Dat overleg zal worden opgestart met de arbeidsmarktwereld. Het is een unieke kans, omdat we bij die hervorming meteen ook overleg kunnen hebben en samen kunnen bepalen in welke richting we moeten gaan. We zijn nu ook eindelijk begonnen met de beroepsprofielen. Normaal zullen er dit jaar acht of negen uitgetekend worden, om dan op basis van de ervaringen ‘full speed’ vooruit te gaan.

We hebben de CLB's, die allemaal samengewerkt hebben, ondersteund om die studiekeuzewebsite te maken. Dat is een eerste stap. Ik heb met minister Muyters afgesproken – en heb daar intussen ook al een leerkracht voor gedetacheerd – om dit jaar nog een bijkomende website te maken, die erop gericht moet zijn om de basic informatie heel overzichtelijk te geven: als ik dat studeer, kan ik dat worden, dan verdien ik zoveel en zijn dat mijn kansen op de arbeidsmarkt. Of: als ik dat wil worden, moet ik dat en dat studeren. Dat is een heel toegankelijke, begrijpbare bijkomende module bij de bestaande CLB-website. Ik wil dus vooral inzetten op duidelijke informatie. Er zijn nog altijd veel mensen die niet weten dat een doorsnee jurist minder verdient dan een goede elektricien.

We zijn in blijde verwachting van een voorstel dat de rectoren op mijn vraag aan het uitwerken zijn, om te kijken hoe we in het kader van de hervorming van het secundair onderwijs ook die overgang naar het hoger onderwijs kunnen verbeteren. Is dat een brede bachelor? Er zijn voorstellen voor drie brede bachelorjaren. Propedeusejaar is een mogelijkheid. Assessment is een mogelijkheid, maar wel een vrij dure.

Het is belangrijk dat we die overgang incorporeren in de hervorming van het secundair onderwijs. Dat is ook een ideaal moment om dat te doen, met dien verstande dat het eigenlijk een remediërend optreden is. Normaal gezien zou je ervan uit moeten gaan dat als het secundair onderwijs iemand aflevert met een diploma, men mensen perfect kan oriënteren. Dat is de richting die we moeten aanhouden, maar blijkbaar zijn daar bijkomende

instrumenten voor nodig. Laat ons die ontwikkelen, maar eerder gericht op insluiten, en niet op uitsluiten. Het is belangrijk om dat onderscheid te kunnen maken.

Ik ben het ermee eens dat er veel meer informatie en veel meer begeleiding moet zijn, maar we gaan mensen niet uitsluiten. Je zou maar eens die Einstein moeten zijn die zijn passie om de een of andere reden niet mocht uitoefenen. Communism is back, heb ik bij sommigen de indruk, maar dan in de kranten waar je het niet zou verwachten. Het verbaast mij, maar goed, u gaat misschien terug naar uw oorsprong, mijnheer Bouckaert. *(Opmerkingen van de heer Boudewijn Bouckaert)*

We zijn volop aan het actieplan aan het werken, in overleg met de administraties Werk en Economie.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, ik dank u voor uw antwoord. We zullen daar zeker nog de nodige woorden over wisselen in het kader van de hervorming.

Duidelijke informatie lijkt mij heel erg nuttig. Ik weet alleen niet of het zo eenvoudig is. Maar elke vorm van informatie is op dit ogenblik inderdaad aangewezen.

Eerder insluiten dan uitsluiten, daar ben ik het helemaal mee eens.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■